

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

BANČNI NADZOR

Vodnik o podnebnih in okoljskih tveganjih

Nadzorniška pričakovanja o
upravljanju tveganj in razkritjih

BANKENTOEZICHT

Maj 2020

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

BANKENAUF SICHT

SUPERVISÃO BANCÁRIA

Kazalo

1	Uvod	3
2	Obseg in uporaba	6
2.1	Uporaba v pomembnih institucijah	6
2.2	Začetek uporabe	6
2.3	Uporaba v manj pomembnih institucijah	7
2.4	Splošni bonitetni okvir	7
3	Podnebna in okoljska tveganja	10
3.1	Opredelevitev pojmov	10
3.2	Značilnosti podnebnih in okoljskih tveganj	10
3.3	Ugotovitve v pregledih obstoječih razmer	13
4	Nadzorniška pričakovanja o poslovnem modelu in strategiji	15
4.1	Poslovno okolje	15
4.2	Poslovna strategija	17
5	Nadzorniška pričakovanja o upravljanju in nagnjenosti k prevzemanju tveganj	19
5.1	Upravljalni organ	19
5.2	Nagnjenost k prevzemanju tveganj	21
5.3	Organizacijska struktura	23
5.4	Poročanje	25
6	Nadzorniška pričakovanja o upravljanju tveganj	28
6.1	Okvir za upravljanje tveganj	28
6.2	Upravljanje kreditnega tveganja	31
6.3	Upravljanje operativnega tveganja	34
6.4	Upravljanje tržnega tveganja	36
6.5	Analiza scenarijev in stresno testiranje	37
6.6	Upravljanje likvidnostnega tveganja	38

7	Nadzorniška pričakovanja o razkritjih	40
	Politike in postopki razkrivanja	40
	Vsebina razkritij o podnebnih in okoljskih tveganjih	42
Viri	45	

1 Uvod

Od leta 2015, ko sta bila sprejeta Pariški sporazum o podnebnih spremembah in agenda OZN za trajnostni razvoj do leta 2030, si države po vsem svetu prizadevajo za prehod na nizkoogljično in bolj krožno gospodarstvo. Na evropski ravni [evropski zeleni sporazum](#) določa cilj, da Evropa do leta 2050 postane prva podnebno nevtralna celina. Pričakuje se, da bo pri tem zelo pomembno vlogo igral finančni sektor, kot je predvideno v [akcijskem načrtu Evropske komisije za financiranje trajnostne rasti](#).

Za gospodarstvo in finančne institucije odpira prehod na nizkoogljično in bolj krožno gospodarstvo tako tveganja kot tudi priložnosti.¹ Poleg tega lahko materialna škoda, ki jo povzročajo podnebne spremembe in degradacija okolja, močno prizadene realno gospodarstvo in finančni sistem. Evropska centralna banka (ECB) je podnebna tveganja zato že drugo leto zapored uvrstila v [shemo tveganj v EMN](#) kot enega glavnih dejavnikov tveganja za bančni sistem euroobmočja. Po mnenju ECB bi morale institucije obravnavati podnebna in okoljska tveganja celostno in usmerjeno v prihodnost.

ECB pozorno spremlja dogajanja, ki bodo verjetno vplivala na institucije v euroobmočju. Cilj [akcijskega načrta Evropske komisije za financiranje trajnostne rasti](#) je preusmeriti finančne tokove v trajnostne naložbe, utrditi vlogo trajnostnih pristopov pri upravljanju tveganj, izboljšati transparentnost in okrepiti dolgoročno razmišljanje. Posebej za bančni sektor je Evropski bančni organ (EBA) dobil več mandатов, da preuči, kako bi bilo okoljska, socialna in upravljavska tveganja mogoče vključiti v tri stebre bonitetnega nadzora. Na tej podlagi je EBA objavil [akcijski načrt za trajnostno financiranje](#), ki vsebuje glavna sporočila institucijam v zvezi s strategijami in upravljanjem tveganj, razkritji, analizo scenarijev in stresnim testiranjem.

V tem vodniku ECB predstavlja, kako v okviru obstoječih bonitetnih pravil razume varno in preudarno upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj. Opisuje tudi, kako naj institucije po njenih pričakovanjih obravnavajo podnebna in okoljska tveganja – kot nove dejavnike v uveljavljenih kategorijah bonitetnih tveganj –, ko oblikujejo svojo poslovno strategijo, okvir za upravljanje institucije in okvir za upravljanje tveganj. Poleg tega pojasnjuje, kako naj institucije z razširitvijo razkritij o podnebnih in okoljskih tveganjih postanejo bolj transparentne.

Vodnik za institucije ni zavezujoč, ampak je zamišljen kot izhodišče za nadzorniški dialog, v katerem bo ECB z institucijami razpravljala o morebitnih odstopanjih njihovih praks od pričakovanj, predstavljenih v vodniku. Obenem bo še naprej razvijala svoj nadzorniški pristop k upravljanju in razkrivanju podnebnih in okoljskih tveganj, pri čemer bo upoštevala spremembe na regulativnem področju kot tudi nove prakse v finančnem sektorju in nadzornem okolju.

¹ Glej npr. [ECB Financial Stability Review](#), maj 2019.

Okvir 1

Pregled nadzorniških pričakovanj ECB

1. Pričakuje se, da institucije razumejo kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni vpliv podnebnih in okoljskih tveganj na poslovno okolje, v katerem delujejo, kar jim omogoča, da sprejemajo poučene strateške in poslovne odločitve.
2. Pričakuje se, da institucije pri oblikovanju in izvajanju poslovne strategije upoštevajo podnebna in okoljska tveganja, ki pomembno vplivajo na njihovo poslovno okolje v kratkoročnem, srednjeročnem in dolgoročnem obdobju.
3. Pričakuje se, da upravljalni organ upošteva podnebna in okoljska tveganja, ko oblikuje splošno poslovno strategijo institucije, njene poslovne cilje in okvir za upravljanje tveganj, ter da učinkovito spremlja podnebna in okoljska tveganja.
4. Pričakuje se, da institucije eksplicitno vključijo podnebna in okoljska tveganja v okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj.
5. Pričakuje se, da institucije določijo, kdo v organizacijski strukturi je v skladu z modelom treh obrambnih črt odgovoren za upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj.
6. Na področju notranjega poročanja se pričakuje, da institucije poročajo agregatne podatke o tveganju, ki odražajo njihovo izpostavljenost podnebnim in okoljskim tveganjem, kar upravljalnemu organu in relevantnim pododborom omogoča, da sprejemajo poučene odločitve.
7. Pričakuje se, da institucije uvedejo podnebna in okoljska tveganja v obstoječi okvir za upravljanje tveganj kot dejavnike, ki vplivajo na uveljavljene kategorije tveganj, kar jim omogoča, da ta tveganja upravljajo in spremljajo dovolj dolgoročno, ter da svojo ureditev redno posodablajo. Pričakuje se tudi, da ta tveganja ugotavljajo in kvantificirajo v okviru splošnega procesa za zagotavljanje kapitalske ustreznosti.
8. Pričakuje se, da institucije pri upravljanju kreditnega tveganja upoštevajo podnebna in okoljska tveganja v vseh fazah postopka za odobritev posojila ter da spremljajo tveganja v svojih portfeljih.
9. Pričakuje se, da institucije pretehtajo, kako bi podnebni dogodki lahko negativno vplivali na neprekinjeno poslovanje in v kolikšnem obsegu bi se zaradi narave dejavnosti institucije lahko povečalo tveganje izgube poslovnega ugleda in tveganje odškodninske odgovornosti.
10. Institucijam se priporoča, da ves čas spremljajo učinke podnebnih in okoljskih dejavnikov na tekoče pozicije tržnega tveganja in na prihodnje naložbe ter da razvijejo scenarije za stresno testiranje, ki vključujejo podnebna in okoljska tveganja.
11. Od institucij s pomembnimi podnebnimi in okoljskimi tveganji se pričakuje, da preverijo ustreznost stresnega testiranja, da bi ga lahko vključile v osnovni in neugodne scenarije.
12. Pričakuje se, da institucije ocenijo, ali bi pomembna podnebna in okoljska tveganja lahko povzročila neto gotovinske odlive ali izčrpanje likvidnostnih blažilnikov, in če bi jih lahko, da te dejavnike upoštevajo pri upravljanju likvidnosti in kalibraciji likvidnostnih blažilnikov.

13. Pričakuje se, da institucije za namene regulativnih razkritij objavljajo smiselne informacije in ključna merila podnebnih in okoljskih tveganj, ki so po njihovi oceni pomembna, in sicer najmanj v skladu s smernicami Evropske komisije o nefinančnem poročanju: dopolnilo k poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem.
-

2 Obseg in uporaba

2.1 Uporaba v pomembnih institucijah

V vodniku predstavljena pričakovanja so namenjena uporabi v nadzorniškem dialogu med ECB in pomembnimi institucijami pod njenim neposrednim nadzorom. Vodnik so skupaj razvili ECB in pristojni nacionalni organi, da bi natančneje pojasnili pričakovanja ECB glede varnega in preudarnega upravljanja podnebnih in okoljskih tveganj v sedanjem bonitetnem okviru.² Hkrati želijo z vodnikom povečati ozaveščenost institucij v panogi in prispevati k temu, da so bolj pripravljene na upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj.

Pričakuje se, da pomembne institucije uporabljajo ta vodnik, upoštevajoč pomembnost svojih izpostavljenosti podnebnim in okoljskim tveganjem.

Vodnik ne nadomešča veljavne zakonodaje ali jo zamenjuje. Opazovane prakse, ki so predstavljene v različnih delih tega dokumenta in opisane v okvirjih, služijo zgolj v ponazoritev in jih ni mogoče vedno posnemati, prav tako pa ne izpolnjujejo vedno vseh nadzorniških pričakovanj. Vodnik je treba brati v povezavi z drugimi vodniki ECB, še zlasti z Vodnikom ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).³ Razen tega se institucijam priporoča, da poleg vodnika ter relevantne evropske in nacionalne zakonodaje upoštevajo tudi druge publikacije s tega področja, ki so jih med drugim objavili Evropska komisija (EU COM), Evropski bančni organ (EBA), mreža za ozelenitev finančnega sistema (NGFS), Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS), Odbor za finančno stabilnost (FSB), projektna skupina za finančna razkritja v zvezi s podnebjem (TCFD), Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in pristojni nacionalni organi.⁴

2.2 Začetek uporabe

Vodnik se uporablja od dneva objave. Pričakuje se, da bodo pomembne institucije pregledale, v kolikšni meri so njihove sedanje prakse upravljanja in razkrivanja podnebnih in okoljskih tveganj varne in preudarne glede na pričakovanja, predstavljena v vodniku. Kjer je potrebno, se pričakuje, da jih začnejo nemudoma prilagajati. Od konca leta 2020 bodo morale pomembne institucije v nadzorniškem dialogu seznaniti ECB z vsemi odstopanji svojih praks od nadzorniških pričakovanj, ki so opisana v tem vodniku. ECB se zaveda, da so upravljanje in razkrivanje podnebnih in okoljskih tveganj ter metodologije in orodja za njihovo obravnavo še v razvoju in bodo predvidoma s časom dozoreli.

² To pomeni, da namen vodnika ni uvesti dodatne revizijske zahteve.

³ Glej [Vodnik ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala \(ICAAP\)](#), ECB, 2018. Pričujoči vodnik natančneje določa, kako naj se posebnosti podnebnih in okoljskih tveganj upoštevajo pri upravljanju tveganj za kapital.

⁴ Glej npr. »[Guidance Notice on Dealing with Sustainability Risks](#)«, BaFin, 2019, »Integration of climate-related risk considerations into banks' risk management«, dokument o dobrih praksah, DNB, 2019, in »[Guide for Handling Sustainability Risks](#)«, *dokument za posvetovanje*, FMA, 2020.

2.3 Uporaba v manj pomembnih institucijah

Vodnik so skupaj razvili ECB in pristojni nacionalni organi, da bi zagotovili enotno uporabo visokih nadzornih standardov v vseh državah euroobmočja. Pristojnim nacionalnim organom se zato priporoča, da v vodniku predstavljena pričakovanja vsebinsko uporabljajo pri nadzoru manj pomembnih institucij, in sicer sorazmerno z njihovim profilom tveganosti in poslovnim modelom. ECB se zaveda, da je več pristojnih nacionalnih organov že izdalo oziroma se pripravlja na izdajo smernic o podnebnih in okoljskih tveganjih. Manj pomembne institucije zato poziva, da poleg vodnika upoštevajo tudi te in druge relevantne publikacije pristojnih nacionalnih organov.

2.4 Splošni bonitetni okvir

Vodnik predstavlja, kako ECB razume varno in preudarno upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj v skladu z določili obstoječega bonitetnega okvira. V zvezi z njim so posebej relevantni naslednji členi direktive o kapitalskih zahtevah (CRD)⁵ in uredbe o kapitalskih zahtevah (CRR).⁶

- Člen 73 CRD od institucij zahteva, da vzpostavijo zanesljive, učinkovite in celovite strategije in procese za redno ocenjevanje in zagotavljanje zneskov, vrst in razdelitve notranjega kapitala, za katerega menijo, da je ustrezen za kritje **narave in stopnje tveganj, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene.**
- Člen 74(1) CRD zahteva, da imajo institucije stabilno ureditev upravljanja, ki vključuje jasno organizacijsko strukturo z natančno opredeljenimi, preglednimi in doslednimi ravni odgovornosti, učinkovitimi procesi za ugotavljanje, obvladovanje in spremljanje tveganj ter poročanje o tveganjih, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene, primerne mehanizme notranjih kontrol, vključno z zanesljivimi administrativnimi in računovodskimi postopki, ter politike in prakse prejemkov, ki so skladne s preudarnim in učinkovitim upravljanjem tveganj in ga tudi spodbujajo.
- Člen 74(2) CRD določa, da so ureditve, procesi in mehanizmi iz odstavka 1 celoviti in sorazmerni z naravo, obsegom in zapletenostjo tveganj, ki izhajajo iz poslovnega modela in dejavnosti institucije. Pri tem se upoštevajo tehnična merila iz členov 76 do 95.
- Člen 76(1) CRD zahteva, da institucije zagotovijo, da upravljalni organ odobri ter redno pregleduje strategije in politike za prevzemanje, upravljanje, spremljanje in zmanjševanje tveganj, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene, vključno s tveganji, ki izvirajo iz makroekonomskega okolja, v katerem poslujejo, glede na stanje poslovnega cikla.

⁵ Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (UL L 176, 27.6.2013, str. 338).

⁶ Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012.

- Člen 79 CRD določa konkretne zakonodajne zahteve za kreditno tveganje in tveganje nasprotne stranke, za katere morajo pristojni nacionalni organi zagotoviti, da so za institucije v veljavi.
- Člen 83(1) CRD določa, da pristojni organi zagotovijo, da se izvajajo politike in procesi za ugotavljanje, merjenje in upravljanje vseh pomembnih virov in vplivov tržnih tveganj.
- Člen 85 CRD določa, da pristojni organi zagotovijo, da institucije izvajajo politike in procese za ovrednotenje in upravljanje izpostavljenosti operativnemu tveganju, [...] ter da se pripravijo krizni načrti in načrti neprekinjenega poslovanja, ki institucijam zagotovijo, da lahko neprekinjeno poslujejo in omejijo izgube v primeru resne motnje poslovanja.
- Člen 91 CRD zahteva, da imajo člani upravljalnega organa ustrezno znanje, veščine in izkušnje za opravljanje svojih nalog.
- Člen 431(3) CRR zahteva, da institucije sprejmejo formalno politiko za uskladitev z zahtevami glede razkritij iz dela 8 [CRR] ter imajo politike za ocenjevanje primernosti njihovih razkritij, vključno z njihovim preverjanjem in pogostostjo. Institucije morajo imeti tudi politike za ocenjevanje, ali njihova razkritja udeležencem na trgu celovito prikazujejo njihov profil tveganosti.
- Člen 432(1) CRR določa, da institucije lahko izpustijo eno ali več razkritij iz naslova II, če se informacije, predložene v okviru takšnega razkritja, ne štejejo za pomembne, razen razkritja iz člena 435(2)(c) ter členov 437 in 450. Šteje se, da so informacije v razkritjih pomembne, če bi lahko njihova opustitev ali napačna navedba spremenila ali vplivala na oceno ali odločitev uporabnika, ki te informacije uporablja za sprejemanje ekonomskih odločitev.

Organ EBA je sprejel več smernic, ki podrobneje opredeljujejo zgornje člene. Kjer se vodnik sklicuje na te smernice, je treba to sklicevanje brati v povezavi z ustreznimi členi CRD/CRR, na katere se smernice nanašajo. Relevantne so naslednje smernice EBA:

- Smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11);
- Smernice EBA o spremenjenih skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) ter nadzorniškem stresnem testiranju (EBA/GL/2018/03);
- Smernice EBA za stresno testiranje institucij (EBA/GL/2018/04);
- Smernice EBA o preudarnih politikah prejemkov v skladu s členoma 74(3) in 75(2) Direktive 2013/36/EU ter razkritjih v skladu s členom 450 Uredbe (EU) št. 575/2013 (EBA/GL/2015/22);
- Smernice EBA o pomembnosti, poslovni skrivnosti in zaupnosti ter o pogostosti razkritij v skladu s členi 432(1), 432(2) in 433 Uredbe (EU) št. 575/2013 (EBA/GL/2014/14);

- Smernice EBA o upravljanju tveganj, povezanih z IKT, in varnostjo (EBA/GL/2019/04);
- Smernice EBA o zunanjem izvajanju (EBA/GL/2019/02);
- Osnutek smernic EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/CP/2019/04).

3 Podnebna in okoljska tveganja

3.1 Opredelitev pojmov

Podnebne spremembe in degradacija okolja so viri strukturnih sprememb, ki vplivajo na gospodarsko aktivnost in s tem posredno na finančni sistem. Podnebna in okoljska tveganja po splošnem razumevanju zajemajo dva glavna dejavnika tveganj:

- **fizično tveganje** se nanaša na finančni vpliv podnebnih sprememb, kar zajema pogostejše ekstremne vremenske pojave in postopne spremembe podnebja ter degradacijo okolja, kot je onesnaževanje zraka, vode in tal, pomanjkanje vode, izginevanje biotske raznovrstnosti in krčenje gozdov.⁷ Fizično tveganje je zato »akutno«, kadar je posledica ekstremnih dogodkov, kot so suše, poplave ali neurja, ali »kronično«, kadar je posledica postopnih premikov, kot so naraščanje temperature, zviševanje gladine morja, pomanjkanje vode, izginevanje biotske raznovrstnosti in pomanjkanje virov.⁸ Fizično tveganje lahko neposredno povzroči na primer materialno škodo ali upad produktivnosti ali pa posredno privede do naknadnih dogodkov, kot so motnje v dobavnih verigah;
- **tveganje prehoda** se nanaša na finančne izgube institucije, ki nastanejo neposredno ali posredno zaradi prilagajanja na nizkoogljično in bolj trajnostno gospodarstvo. Sprožijo ga lahko na primer razmeroma nenadna uvedba podnebnih in okoljskih politik, tehnološki napredek ali spremembe v razpoloženju na trgih ali v tržnih izbirah.

3.2 Značilnosti podnebnih in okoljskih tveganj

Dejavniki fizičnega tveganja in tveganja prehoda vplivajo na gospodarsko aktivnost, ta pa zatem vpliva na finančni sistem. Ta vpliv je lahko neposreden, na primer z nižjo dobičkonosnostjo ali z zmanjšanjem vrednosti sredstev, ali posreden z makrofinančnimi spremembami. Poleg tega fizično tveganje in tveganje prehoda lahko povzročita nadaljnje izgube, ki neposredno ali posredno izhajajo iz pravnih terjatev do institucij (to se na splošno označuje z izrazom »tveganje odškodninske odgovornosti« oziroma *liability risk*)⁹ ali iz izgube ugleda zaradi neustreznega upravljanja podnebnih in okoljskih tveganj.

Iz tega sledi, da sta fizično tveganje in tveganje prehoda dejavnika, ki pomembno vplivata na bonitetno tveganje, in sicer predvsem na kreditno, operativno, tržno in

⁷ Glej »Integrating climate-related risk in prudential supervision. Guiding Action for Supervisors«, poročilo, NGFS, v pripravi.

⁸ Glej »Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector«, poročilo, DNB, 2019, in »Guide for supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision«, poročilo, NGFS, v pripravi.

⁹ Poleg pravnih terjatev do institucije (tveganje odškodninske odgovornosti – glej pričakovanje št. 9 o upravljanju operativnega tveganja), lahko nasprotne stranke institucij prizadenejo tudi pravna tveganja, ki izhajajo iz okoljskih in podnebnih dejavnikov, zaradi česar se po drugi strani lahko poveča kreditno tveganje institucije (glej pričakovanje št. 8 o upravljanju kreditnega tveganja).

likvidnostno tveganje (glej tabelo 1). Ta tveganja vplivajo tudi na srednjeročno in dolgoročno vzdržnost poslovnega modela institucije, še zlasti, če je ta usmerjen na sektorje in trge, ki so posebej občutljivi na podnebna in okoljska tveganja.

Velikost in porazdelitev podnebnih in okoljskih tveganj je odvisna od intenzivnosti in časa uvedbe ukrepov za zmanjšanje tveganj ter od tega, ali prehod poteka urejeno ali ne. Možne izgube zaradi podnebnih in okoljskih tveganj so odvisne predvsem od prihodnje uvedbe podnebnih in okoljskih politik ter od tehnološkega razvoja in sprememb v izbira potrošnikov in razporejenosti na trgu. Neodvisno od tega se bo vsaka kombinacija fizičnega tveganja in tveganja prehoda najverjetneje odrazila v bilanci stanja institucij v euroobmočju.¹⁰ Po obstoječih ocenah neugodnih dolgoročnih makroekonomskih učinkov zaradi podnebnih sprememb je mogoče pričakovati velike in trajne izgube premoženja. Te lahko nastanejo zaradi upočasnjevanja naložb in nižje faktorke produktivnosti v številnih sektorjih gospodarstva, kot tudi zaradi nižje potencialne rasti BDP.¹¹

Tabela 1

Primeri dejavnikov, ki povzročajo podnebna in okoljska tveganja

Prizadeta tveganja	Fizično tveganje		Tveganje prehoda	
	Podnebno	Okoljsko	Podnebno	Okoljsko
	<ul style="list-style-type: none"> • Ekstremni vremenski dogodki • Kronični vremenski vzorci 	<ul style="list-style-type: none"> • Pomanjkanje vode • Pomanjkanje virov • Izginjevanje biotske raznovrstnosti • Onesnaženost • Drugo 	<ul style="list-style-type: none"> • Politike in predpisi • Tehnologija • Razporejenost na trgu 	<ul style="list-style-type: none"> • Politike in predpisi • Tehnologija • Razporejenost na trgu
Kreditno	Verjetnost neplačila (PD) in izguba ob neplačilu (LGD) zaradi izpostavljenosti v sektorjih ali območjih, ki so ranljiva na fizično tveganje, se lahko med drugim povečata zaradi nižjega vrednotenja zavarovanja v nepremičninskih portfeljih zaradi povečanega tveganja poplav.		Višji standardi energetske učinkovitosti lahko ustvarijo velike stroške zaradi prilagoditev in znižajo dobičkonosnost podjetij, zaradi česar se lahko poveča verjetnost neplačila ali zmanjša vrednost zavarovanja.	
Tržno	Zaradi hudih fizičnih dogodkov se lahko spremenijo tržna pričakovanja, zaradi česar se lahko nenadoma spremenijo cene, poveča volatilnost in upade vrednost sredstev na nekaterih trgih.		Dejavniki, ki ustvarjajo tveganje prehoda, lahko povzročijo nenadne spremembe tečajev vrednostnih papirjev in izvedenih vrednostnih papirjev, na primer za produkte, ki so povezani s panogami z velikim obsegom nasedlih sredstev.	
Operativno	Ekstremni vremenski dogodki lahko povzročijo motnje v delovanju banke zaradi fizičnega poškodovanja njene lastnine, podružnic in podatkovnih centrov.		Sprememba odnosa potrošnikov do podnebnih vprašanj lahko ustvari tveganje izgube poslovnega ugleda in tveganje odškodninske odgovornosti zaradi škandalov, ki izbruhnejo zaradi financiranja okoljsko spornih dejavnosti.	
Druge vrste tveganj (likvidnostno, poslovni model)	Likvidnostno tveganje se lahko poveča, če komitenti dvigujejo denar z računov, da bi financirali popravilo škode.		Dejavniki, ki ustvarjajo tveganje prehoda, lahko prizadenejo rentabilnost nekaterih poslovnih področij in ustvarijo strateško tveganje za določene poslovne modele, če niso izvedene nujne prilagoditve ali diverzifikacija. Zaradi nenadne spremembe tečajev vrednostnih papirjev se lahko zmanjša vrednost visokokakovostnih likvidnih sredstev bank, kar prizadene likvidnostne blažilnike.	

Vir: ECB.

Metodologije za ocenjevanje velikosti podnebnih tveganj za finančni sistem nasploh in konkretno za banke se hitro razvijajo. Po razpoložljivih ocenah je verjetno, da bodo

¹⁰ Glej »A call for action. Climate change as a source of financial risk«, *poročilo*, NGFS, 2019, in »Too late, too sudden: Transition to a low-carbon economy and systemic risk«, *poročilo*, ESRB, 2016.

¹¹ »Technical supplement to the First NGFS comprehensive report«, NGFS, 2019, in »Long-Term Macroeconomic Effects of Climate Change: A Cross-Country Analysis«, *IMF working paper*, 2019.

tako fizična tveganja¹² kot tudi tveganja prehoda¹³ precejšnja. Čeprav se večina študij osredotoča na podnebna tveganja, je bilo dokazano, da tudi drugi okoljski dejavniki, kot so pomanjkanje vode, izginevanje biotske raznovrstnosti in pomanjkanje virov, prispevajo k finančnim tveganjem.^{14 15}

Podnebna in okoljska tveganja imajo posebne značilnosti, na katere morajo biti nadzorniki in institucije še posebej pozorni. Tako je zanje značilno, da lahko povzročijo veliko škodo in prizadenejo obsežna območja, da imajo negotov in zelo dolg časovni horizont in da so odvisna od kratkoročnih ukrepov.¹⁶

Podnebne spremembe imajo lahko daljnosežne učinke na poslovne dejavnosti in vplivajo na številna geografska območja. Sektorji z večjo verjetnostjo fizičnih posledic so med drugim kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, zdravje ljudi, energetika, promet, infrastruktura in turizem. Sektorji, ki jih bo verjetno prizadel prehod na nizkoogljično gospodarstvo, so energetika, promet, predelovalne dejavnosti, gradbeništvo in kmetijstvo.¹⁷ Gledano geografsko se pričakuje, da bodo imele podnebne spremembe po svetu zelo različen vpliv. Tako Evropska agencija za okolje ocenjuje, da bodo v južni Evropi najdražji učinki nastali zaradi vročinskih valov in povečanega povpraševanja po energentih, v zahodni Evropi zaradi poplavljanja obalnih območij in vročinskih valov, v severni Evropi zaradi poplavljanja obalnih območij in poplavljanja rek, v vzhodni Evropi pa zaradi poplavljanja rek.¹⁸ Posledice so v posameznih sektorjih in geografskih območjih lahko zelo različne.

Podnebna tveganja se bodo za institucije v euroobmočju predvidoma uresničila predvsem na srednji in dolgi rok.¹⁹ Ker sta horizont načrtovanja in povprečno trajanje posojil za institucije navadno krajša od časovnega horizonta, v katerem bi se

¹² Približno petina pregledanih lastniških in posojilnih izpostavljenosti nizozemskih finančnih institucij je v regijah, ki bi jih lahko prizadelo ekstremno pomanjkanje pitne vode. Glej »Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector«, *poročilo*, DNB, 2019. Okrog 8,8% hipotekarnih izpostavljenosti se nahaja v drugi jurisdikciji na poplavno ogroženem območju. Glej »Transition in thinking: The impact of climate change on the UK banking sector«, *Prudential Regulation Authority report*, Bank of England, 2018.

¹³ ESRB (2016) denimo ugotavlja, da izpostavljenosti evropskih finančnih institucij (bank, pokojninskih skladov in zavarovalnic) do podjetij za proizvodnjo fosilnih goriv presega 1 bilijon EUR, in ocenjuje, da bi možne izgube lahko znašale od 350 do 400 milijard EUR, tudi če bi prehod potekal urejeno in nadzorovano. Izgube iz nasledih sredstev bi v scenariju kasnejšega ukrepanja (*delayed policy action scenario*) (IRENA, 2017), v EU-28 lahko znašale do 6 bilijonov EUR. ECB je po pregledu vzorca v obsegu 720 milijard EUR ugotovila, da je 15% izpostavljenosti do najbolj ogljično intenzivnih podjetij (ECB, 2019). Francoska bonitetna agencija ACPR (2019) je ugotovila, da izpostavljenosti največjih francoskih bančnih skupin do najbolj ogljično intenzivnih sektorjev predstavljajo 12,7% vseh izpostavljenosti. Stresni test za tveganje prehoda na Nizozemskem je pokazal, da bi po zaostrenem, a verjetnem scenariju prehoda količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala v bančnem sektorju lahko upadel za več kot 4% (DNB, 2018).

¹⁴ Glej npr. »Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services«, Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, 2019.

¹⁵ Glej »Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector«, *poročilo*, DNB, 2019.

¹⁶ Glej »A call for action. Climate change as a source of financial risk«, *poročilo*, NGFS, 2019.

¹⁷ Glej npr. poročilo z naslovom »Pogljubljena analiza v podporo Sporočilu Komisije COM(2018) 773«, Evropska komisija, (2018).

¹⁸ Glej »Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2012: An indicator-based report«, EEA, 2012.

¹⁹ Glej »shemo tveganj v EMN za leto 2020«, ECB, 2019.

večinoma pokazali učinki podnebnih sprememb,²⁰ je pomembno, da institucije gledajo dlje v prihodnost in obravnavajo daljša časovna obdobja kot običajno. Poleg tega se bodo s takšnim v prihodnost usmerjenim pristopom lahko pravočasno odzvale, če bo prehod na nizkoogljično gospodarstvo potekal hitreje in se bodo napovedi uresničile prej, kot je bilo pričakovano.

3.3 Ugotovitve v pregledih obstoječih razmer

ECB je opravila vrsto pregledov, da bi ugotovila, kako se institucije v euroobmočju lotevajo podnebnih in okoljskih tveganj. V ta namen je izvedla več anket v vzorcih institucij euroobmočja,²¹ preučila javna razkritja institucij v euroobmočju in analizirala vzorec poročil ICAAP. Zbrane informacije je upoštevala pri oblikovanju tega vodnika.

Čeprav je pristop k podnebnim in okoljskim tveganjem odvisen od velikosti, poslovnega modela, zapletenosti in geografske lokacije institucij, so zgornje ocene pokazale, da se institucije te teme lotevajo zlasti z vidika korporativne družbene odgovornosti in še niso razvile celovitega pristopa k upravljanju teh tveganj.

Kot je pokazala anketa, ki sta jo skupaj izvedla ECB in EBA, institucije na splošno priznavajo, da so fizična tveganja in tveganja prehoda pomembna ter da postaja vse bolj nujno, da se podnebna in okoljska tveganja vključijo v splošni okvir upravljanja tveganj. Čeprav je večina institucij uvedla eno ali več trajnostnih politik,²² večina nima orodij, s katerimi bi lahko ocenile, kako bodo podnebna in okoljska tveganja vplivala na njihovo bilanco stanja. Tako je samo manjše število institucij v celoti uvedlo podnebna in okoljska tveganja v okvir za upravljanje tveganj, na primer tako, da so sprejele pristop merjenja tveganj, določile nagnjenost k prevzemanju tveganj, izvedle stresne teste in analize scenarijev ali ocenile vpliv na kapitalsko ustreznost. ECB opazuje, da institucije vedno več sodelujejo v skupnih panožnih pobudah za razvoj ustreznih metodologij in za pridobivanje potrebnih podatkov.

Ocena svežnjev ICAAP, ki so jih predložile v vzorcu zajete pomembne institucije, je pokazala, da so prakse različne. Številne institucije upoštevajo podnebna tveganja v svojem procesu ugotavljanja tveganj in/ali imajo politike, ki določene sektorje izključujejo iz posojanja in vlaganja na podlagi okoljskih meril. Vseeno so taksonomije podnebnih tveganj zelo različne. Če sploh, so podnebna tveganja navadno zajeta v obstoječih kategorijah tveganj, kot so kreditno tveganje, poslovno/strateško tveganje ali operativno tveganje/tveganje ugleda. Poleg tega so pristopi za ocenjevanje pomembnosti podnebnih tveganj po globini in razdelanosti dokaj omejeni. Nekatere institucije so začele določati limite na podlagi kvantitativnih kazalnikov. Le redke upoštevajo podnebna tveganja v scenarijih za stresno in povratno stresno testiranje,

²⁰ Glej »EBA report on undue short-term pressure from the financial sector on corporations«, EBA, 2019, »Waterproof? An exploration of climate-related risks for the Dutch financial sector«, DNB, 2017, in »Analysis and synthesis: French banking groups facing climate change-related risks«, ACPR, 2019. Poročilo tudi poudarja, da kljub omejenemu povprečnemu trajanju posojil institucije dajejo tudi posojila, ki se po zapadlosti navadno podaljšajo ali obnovijo, zato so ta posojila še posebej občutljiva na dolgoročna tveganja, kot so podnebna in okoljska tveganja.

²¹ V anketah zajete institucije predstavljajo približno 44% skupne bilančne vsote bank v euroobmočju.

²² Razumljene kot politike, ki upoštevajo vpliv okoljskih, socialnih in upravljaljskih dejavnikov.

medtem ko je praksa ocenjevanja vpliva na kapital in kapitalsko ustreznost, če bi se tveganja uresničila, še vedno precej omejena.

Analiza javnih razkritij pomembnih institucij o podnebnih in okoljskih tveganjih je pokazala, da so prakse razkrivanja na tem področju skromne in heterogene. Raven razkritij korelira z velikostjo: čim večja je institucija, tem bolj celovita so razkritja. Med institucijami, ki razkrivajo podnebna in okoljska tveganja, so bile zelo redke transparentne glede uporabljenih opredelitev in metodologije. Samo manjši del razkritij je skladen s priporočili projektne skupine za finančna razkritja v zvezi s podnebjem (TCFD). Kljub temu je ECB zaznala, da številne institucije sodelujejo v pobudah za širša in bolj primerljiva razkritja in si prizadevajo izboljšati svoje postopke razkrivanja.

4 Nadzorniška pričakovanja o poslovnem modelu in strategiji

Člen 74(1) CRD, ki je natančneje opredeljen v Smernicah EBA o notranjem upravljanju,²³ od institucij zahteva, da uvedejo ureditve, procese in mehanizme notranjega upravljanja, ki zagotavljajo učinkovito in preudarno upravljanje institucije. V tem smislu je pomembno, da institucije ugotovijo, ocenijo in spremljajo sedanje in prihodnje učinke podnebnih in okoljskih dejavnikov na poslovno okolje in zagotovijo vzdržnost in odpornost svojih poslovnih modelov v prihodnosti.

4.1 Poslovno okolje

Pričakovanje št. 1

Pričakuje se, da institucije razumejo kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni vpliv podnebnih in okoljskih tveganj na poslovno okolje, v katerem delujejo, kar jim omogoča, da sprejemajo poučene strateške in poslovne odločitve.

Kot je določeno v smernicah EBA, morajo institucije ugotoviti, kakšno je njihovo poslovno okolje, ga oceniti in spremljati, saj je to bistveno za ocenjevanje tveganj in dogajanj, ki bi lahko vplivala na institucijo.²⁴ Institucije morajo dokumentirati dejavnike, ki pomembno vplivajo na njihovo poslovno okolje. Poslovno okolje obsega širok sklop zunanjih dejavnikov in trendov, ki določajo pogoje poslovanja, v katerih institucija deluje ali bo verjetno delovala glede na njene glavne ali pomembne geografske in poslovne izpostavljenosti.²⁵ To zajema makroekonomske spremenljivke, konkurenčne razmere, politike in predpise, tehnologijo, družbena/demografska gibanja in geopolitične trende.²⁶ Podnebna in okoljska tveganja lahko prizadenejo vsa ta področja.

Pričakuje se, da institucije med analiziranjem poslovnega okolja ugotovijo tveganja, ki izhajajo iz podnebnih sprememb in degradacije okolja, in sicer na ravni ključnih sektorjev, geografskih območij ter produktov in storitev, v katerih so dejavne ali razmišljajo, da bi postale dejavne.²⁷ Podnebna in okoljska tveganja lahko na primer vplivajo na gospodarsko rast, zaposlenost in cene nepremičnin na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. Vremenski dogodki lahko povzročijo suše ali poplave, ki prizadenejo lokalno kmetijsko proizvodnjo ali povpraševanje po nepremičninah na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. Politike, s katerimi se

²³ Glej Smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

²⁴ Glej odstavek 30 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

²⁵ Glej odstavek 64 Smernic EBA o skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) (EBA/GL/2014/13).

²⁶ Glej odstavek 65 Smernic EBA o skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) (EBA/GL/2014/13).

²⁷ Glej tudi odstavka 59 in 60 pri četrtem načelu v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

gospodarstvo spodbuja k večji odpornosti na podnebne spremembe, lahko povzročijo upad povpraševanja v nekaterih, denimo poplavno močno ogroženih območjih. Vzporedno s tem na konkurenčno okolje vplivajo gibanja na trgu zelenega financiranja in preference potrošnikov, ki se odmikajo od ogljično intenzivnih proizvodov in storitev. Kar zadeva tehnologijo, lahko institucije, ki poslujejo s strankami v energetske intenzivnih panogah ali v elektrarnah, ki se močno zanašajo na fosilna goriva, ugotovijo, da morajo te stranke vložiti velika sredstva v razogljičenje svoje kombinacije energentov.

Od institucij se pričakuje, da ustrezno dokumentirajo oceno pomembnosti podnebnih in okoljskih tveganj v poslovnem okolju. Ta ocena se lahko na primer odraža v rednem spremljanju pomembnih ali nastajajočih tveganj ali upošteva v razpravah v upravljalnem organu.²⁸

Pričakovanje št. 1.2

Pričakuje se, da institucije razumejo, kako podnebna in okoljska tveganja vplivajo na njihovo poslovno okolje na kratki, srednji in dolgi rok in to upoštevajo v procesu oblikovanja poslovne strategije. Od tega, kako se institucije strateško odzivajo na spremembe v poslovnem okolju, ki jih povzročajo podnebna in okoljska tveganja, bo odvisna odpornost njihovega poslovnega modela v prihodnjih obdobjih. Zato se pričakuje, da institucije eksplicitno upoštevajo podnebne in okoljske spremembe v makroekonomskem in regulativnem okolju, še zlasti pa v konkurenčnem okolju. Pričakuje se, da se to odrazi v njihovih procesih oblikovanja poslovne strategije in pokaže v dokumentiranih sestankih in razpravah upravljalnega organa.²⁹

Pomembna dimenzija, ki jo je treba upoštevati, je tudi časovni horizont. Medtem ko se nekatera tveganja pojavijo in izginejo na kratki ali srednji rok, na primer vpliv na poslovni ugled ali gibanja v odziv na sprejete politike, pa se druga tveganja lahko razpotegnejo na bistveno daljša obdobja. Od institucij se zato pričakuje, da upoštevajo najnovejša znanstvena dognanja, da bi bolje razumele možne spremembe v poslovnem okolju v prihodnjih obdobjih. Prav tako je priporočljivo, da spremljajo relevantne pobude v jurisdikcijah, v katerih delujejo, na primer v zvezi s standardi energetske učinkovitosti, ki bi lahko vplivali na nepremičninske portfelje.³⁰

²⁸ Glej tudi četrto načelo v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

²⁹ V skladu s Smernicami EBA o notranjem upravljanju se izraza »upravljalni organ v vodstveni funkciji« in »upravljalni organ v nadzorni funkciji« povsod v tem vodniku uporabljata, ne da bi se priporočala ali označevala katerakoli konkretna struktura upravljanja, izraza »vodstvena (izvršna)« ali »nadzorna (neizvršna)« funkcija pa se nanašata na organe ali člane upravljalnega organa, pristojne za to funkcijo v skladu z nacionalno zakonodajo.

³⁰ Za analizo možnega bonitetnega vpliva zviševanja standardov energetske učinkovitosti na kreditne institucije glej npr. »Transition in thinking: the impact of climate change on the UK banking sector«, Box 3, *Prudential Regulation Authority report*, Bank of England, 2018.

4.2 Poslovna strategija

Pričakovanje št. 2

Pričakuje se, da institucije pri oblikovanju in izvajanju poslovne strategije upoštevajo podnebna in okoljska tveganja, ki pomembno vplivajo na njihovo poslovno okolje v kratkoročnem, srednjeročnem in dolgoročnem obdobju.

Poslovna strategija je glavno orodje, s katerim se institucija umešča v poslovno okolje, da bi ustvarjala sprejemljive donose v skladu s svojo nagnjenostjo k prevzemanju tveganj. Kot je opredeljeno v smernicah EBA,³¹ bi morale institucije pri oblikovanju poslovne strategije upoštevati vse pomembne dejavnike, ki so povezani z njihovimi dolgoročnimi finančnimi interesi in solventnostjo. Podnebna in okoljska tveganja lahko neposredno vplivajo na učinkovitost obstoječe in prihodnje strategije institucij.³²

Pričakuje se, da institucije določijo, katera podnebna in okoljska tveganja so za njihovo poslovno strategijo pomembna na kratki, srednji in dolgi rok, na primer tako, da izvedejo analizo (stresnih) scenarijev.³³ Kot je določeno v smernicah EBA, bi morale institucije pri oblikovanju poslovne strategije upoštevati omejitve, ranljivosti in pomanjkljivosti, ki jih odkrijejo v internih stresnih testih ali analizah scenarijev.³⁴ Zaradi negotovega poteka podnebnih sprememb v prihodnosti in odzivanja družbe nanje je analiza scenarijev še posebej uporabno orodje za obravnavo podnebnih in okoljskih tveganj.³⁵ To negotovost lahko institucije pri sprejemanju strateških odločitev upoštevajo tako, da razvijejo sklop verjetnih scenarijev za testiranje odpornosti poslovnega modela. Pričakuje se, da v scenarije vključijo predpostavke glede učinkov podnebnih in okoljskih tveganj in glede časovnih horizontov, v katerih se bodo ti učinki predvidoma uresničili. Predpostavke so lahko kvantitativne in/ali kvalitativne, vendar se pričakuje, da ne temeljijo zgolj na preteklih izkušnjah in da so relevantne za konkretno izpostavljenost institucije okoljskim tveganjem (odvisno od vrste poslovne dejavnosti, sektorja ali lokacije teh izpostavljenosti). Vključene so lahko tudi presoje strokovnjakov, saj bodo podnebne spremembe kot dejavnik finančnega tveganja zaradi svoje narave prinesle nove izzive, ki se še niso uresničili. Analiza scenarijev se lahko uporablja za ocenjevanje tveganj tako na kratki kot tudi na dolgi rok:

1. pričakuje se, da kratkoročna do srednjeročna ocena vključuje analizo podnebnih in okoljskih tveganj, katerim je institucija izpostavljena v tekočem obdobju poslovnega načrtovanja (tri do pet let);

³¹ Glej člen 23 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

³² Glej tudi odstavke 25, 32 in 34 pri drugem in četrtem načelu v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

³³ Pri analizi ali oblikovanju scenarijev si institucije lahko pomagajo z več publikacijami, denimo »Technical supplement. The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-related Risks and Opportunities«, TCFD, 2017, in »Requirements for scenario-analysis«, NGFS, v pripravi. »Institutions are also expected to consider the IEA and IPCC climate scenarios for physical risk«, glej pričakovanje št. 11.

³⁴ Glej člena 30 in 72 Smernic EBA za stresno testiranje institucij (EBA/GL/2018/04).

³⁵ Glej »Technical supplement. The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-related Risks and Opportunities«, TCFD, 2017.

- zaradi posebnosti tovrstnega tveganja bi bila potrebna bolj dolgoročna ocena, ki je daljša od običajnega obdobja poslovnega načrtovanja (>5 let) in ki pokaže, kako odporen je trenutni poslovni model proti vrsti verjetnih prihodnih scenarijev, ki so relevantni za oceno podnebnih in okoljskih tveganj.

Pričakovanje št. 2.2

Pričakuje se, da institucije pri izvajanju poslovne strategije upoštevajo pomembna podnebna in okoljska tveganja, na primer tako, da določijo in spremljajo ključne kazalnike uspešnosti, ki se prelivajo navzdol do posameznih skupin produktov in portfeljev. Kot je določeno v smernicah EBA,³⁶ bi moral okvir za upravljanje tveganj instituciji omogočati, da se poučeno odloča o prevzemanju tveganj ter o vseh zunanjih in notranjih dogajanjih. V podporo poslovni strategiji lahko institucije določijo ključne kazalnike uspešnosti za vse vrste pomembnih podnebnih ali okoljskih tveganj. Ti kazalniki morajo biti vedno, ko je to mogoče, merljivi in takšni, da jih je mogoče kvantificirati. Odvisno od narave dejavnosti institucije se morajo prelivati navzdol do relevantnih poslovnih področij in portfeljev. Od institucij se prav tako pričakuje, da imajo zmogljivosti, ki jim omogočajo, da podnebna in okoljska tveganja vključijo v vse relevantne plasti organizacije, in sicer tako, da določijo konkretne naloge, zagotavljajo stalno komunikacijo med različnimi funkcijami, spremljajo napredek, sprejemajo pravočasne korektivne ukrepe in spremljajo vse proračunske stroške, povezane s podnebnimi in okoljskimi tveganji. Pričakuje se, da so vse strateške odločitve v zvezi s pomembnimi podnebnimi in okoljskimi dejavniki vključene v politike institucije, na primer v njeno politiko kreditiranja po sektorjih in produktih.

Okvir 2

Opazovana praksa: podnebni in okoljski ključni kazalniki uspešnosti

ECB je opazovala institucijo, ki je v svoj strateški okvir vključila naslednje podnebne in okoljske ključne kazalnike uspešnosti, da bi bila strategija merljiva: i) ogljični odtis njenih sredstev, ii) povprečna energijska oznaka njenih hipotekarnih portfeljev, iii) število domov, katerih energijska oznaka se je izboljšala zaradi njenega financiranja, iv) delež sredstev v upravljanju, ki so bila investirana v skladu z vnaprej določenim mandatom za zelene naložbe. Ključni kazalniki uspešnosti podpirajo strateški pristop banke k podnebnim spremembam in drugim okoljskim dogajanjem. Ta merila se prelivajo navzdol do ravni posameznih poslovnih področij (npr. poslovanje s prebivalstvom, zasebno bančništvo, komercialno bančništvo in korporativno bančništvo). Za vsako merilo se določi časovni horizont, napredek pa se meri glede na izhodiščno leto.

³⁶ Glej odstavka 136 in 139 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

5 Nadzorniška pričakovanja o upravljanju in nagnjenosti k prevzemanju tveganj

Kot določa člen 74 CRD, morajo institucije imeti stabilno ureditev upravljanja, ki jim omogoča, da učinkovito ugotavljajo, obvladujejo in spremljajo tveganja, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene, ter poročajo o teh tveganjih, tako da imajo celosten pregled nad vsemi tveganji tako na posamični kot tudi na konsolidirani podlagi.³⁷ Da bi lahko razumele podnebna in okoljska tveganja in se odzivala nanje, se od njih pričakuje, da ta tveganja vključijo v svoj okvir upravljanja in v okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj, pri čemer morajo ustrezno sodelovati vse relevantne funkcije. Poleg tega se pričakuje, da z rednim poročanjem o podnebnih in okoljskih tveganjih upravljalnemu organu zagotavljajo, da se ta tveganja pravilno upravljajo.

5.1 Upravljalni organ

Pričakovanje št. 3

Pričakuje se, da upravljalni organ upošteva podnebna in okoljska tveganja, ko oblikuje splošno poslovno strategijo institucije, njene poslovne cilje in okvir za upravljanje tveganj, ter da učinkovito spremlja podnebna in okoljska tveganja.

Kot je določeno v smernicah EBA,³⁸ so naloge upravljalnega organa,³⁹ da oblikuje in odobri splošno poslovno strategijo in ključne politike, splošno strategijo upravljanja tveganj ter primerne in učinkovite ureditve notranjega upravljanja in notranjih kontrol, ter da nadzoruje njihovo izvajanje. Glede na vpliv podnebnih in okoljskih tveganj na te vidike ima upravljalni organ ključno vlogo tako v vodstveni kot tudi v nadzorni funkciji.⁴⁰

Pričakuje se, da upravljalni organ svojim članom in/ali pododborom izrecno dodeli vloge in pristojnosti za podnebna in okoljska tveganja. V skladu s smernicami EBA bi moral upravljalni organ zagotoviti, da so linije poročanja in pristojnosti znotraj institucije jasne, natančno opredeljene, koherentne, izvršljive in ustrezno dokumentirane.⁴¹ Od institucij se pričakuje, da eksplicitno in formalno dodelijo vloge in pristojnosti znotraj svoje organizacijske strukture ter v skladu s svojim profilom tveganosti. Na podlagi načela sorazmernosti lahko ustanovijo tudi druge odbore in komisije razen tistih, ko so izrecno omenjeni v CRD.⁴² Pristojnost za podnebna in okoljska tveganja lahko zaupajo članu obstoječega odbora ali pa zanje

Pričakovanje št. 3.1

³⁷ Glej tudi odstavek 30 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

³⁸ Glej odstavek 23 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

³⁹ Glej opombo 29 za pojasnilo o uporabi izrazov »upravljalni organ v vodstveni funkciji« in »upravljalni organ v nadzorni funkciji« ter odstavek 9 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁴⁰ Glej tudi člen 91 CRD in skupne Smernice ESMA/EBA o ocenjevanju primernosti članov upravljalnega organa in nosilcev ključnih funkcij (EBA/GL/2017/12).

⁴¹ Glej odstavek 67 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁴² Glej odstavek 41 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

ustanovijo poseben odbor ali komisijo. Od upravljalnega organa se poleg tega pričakuje, da ima zadostno znanje in razumevanje podnebnih in okoljskih tveganj.

Okvir 3

Opazovana praksa: ustanavljanje posebnih odborov

ECB je opazovala več institucij, ki so ustanovile posebne odbore, da bi lahko v celoti obravnavale podnebna in okoljska tveganja. Tako se ena banka v skladu s svojim srednjeročnim strateškim načrtom pripravlja, da ustanovi odbor, ki ga bodo sestavljali notranji in zunanji strokovnjaki, kot so znanstveniki z različnih področij, ki bodo upravljalnemu organu svetovali pri oblikovanju okoljske, družbene in upravljske strategije. Odbor bo preučeval podnebna in okoljska tveganja institucije ter z njimi povezane sektorske politike financiranja, ki določajo cilje in limite izpostavljenosti do določenih sektorjev. Druga banka je ustanovila poseben odbor, ki poučeno svetuje o transakcijah z zapletenimi podnebnimi in okoljskimi implikacijami. Predsednik odbora je član višjega vodstva.

Pričakovanje št. 3.2

Pričakuje se, da upravljalni organ zagotovi, da so podnebna in okoljska tveganja vključena v splošno poslovno strategijo in v okvir za upravljanje tveganj.⁴³ Upravljalni organ bi moral biti udeležen pri oblikovanju in odobritvi poslovne strategije ter sodelovati v procesu spremljanja poslovne strategije,⁴⁴ odločitve pa bi moral sprejemati na podlagi prepričljivih razlogov in vseh potrebnih informacij.⁴⁵ Kot je pojasnjeno v prejšnjih razdelkih, se od upravljalnega organa pričakuje, da upošteva kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne posledice podnebnih in okoljskih tveganj na splošno poslovno strategijo ter da s tem povezane pristojnosti jasno vključi v organizacijsko strukturo institucije. Kar zadeva odgovornost upravljalnega organa, da oblikuje in odobri ključne politike ter nadzira njihovo izvajanje,⁴⁶ ⁴⁷ se pričakuje, da redno ocenjuje vse politike, na katere bi lahko vplivala podnebna in okoljska tveganja, vključno s (kreditno) politiko za vsak sektor in produkt.

Za celosten pristop k tveganju⁴⁸ je priporočljivo, da upravljalni organ pri obravnavi dolgoročnih finančnih interesov institucije⁴⁹ izrecno upošteva odziv institucije na cilje, ki so določeni z mednarodnimi sporazumi, kot je Pariški sporazum (2015), s podnebnimi politikami EU, kot je zeleni dogovor EU, z lokalnimi in nacionalnimi politikami kot tudi z dobro utemeljenimi ocenami podnebnih in okoljskih gibanj, kot so tiste, ki jih izvajata Medvladni panel za podnebne spremembe (IPCC) in Medvladna platforma o biološki raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES).

Pričakovanje št. 3.3

Pričakuje se, da upravljalni organ učinkovito nadzoruje izpostavljenosti podnebnim in okoljskim tveganjem ter odzive institucije nanje. Kot je navedeno v smernicah EBA,⁵⁰

⁴³ Glej tudi prvo načelo (i) in drugo načelo (iii) in (v) ter odstavek 32 in 34 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁴⁴ Glej odstavek 23 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁴⁵ Glej odstavek 28 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁴⁶ Glej odstavek 23 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁴⁷ Glej odstavek 33 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁴⁸ Glej odstavek 95 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁴⁹ Glej odstavek 23 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁵⁰ Glej odstavek 24 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

nadzorna vloga obsega spremljanje uspešnosti delovanja vodstvene funkcije in doseganja njenih ciljev. Za večjo učinkovitost nadzorne funkcije in za poučeno odločanje⁵¹ se upravljalnemu organu v vodstveni funkciji priporoča, da določi ključne kazalnike uspešnosti (KPI) in ključne kazalnike tveganja (KRI), kot je opisano v prejšnjem in naslednjem razdelku. Od upravljalnega organa v nadzorni funkciji se pričakuje, da spremlja in natančno preverja cilje v kazalnikih KPI in KRI ter vsa dogajanja v zvezi z njimi.

5.2 Nagnjenost k prevzemanju tveganj

Pričakovanje št. 4

Pričakuje se, da institucije eksplicitno vključijo podnebna in okoljska tveganja v okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj.

Od institucij se pričakuje, da imajo okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAF), ki obravnava vsa pomembna tveganja, katerim je institucija izpostavljena, je usmerjen v prihodnost, usklajen s horizontom strateškega načrtovanja, ki je določen v poslovni strategiji, in se redno preverja.⁵² Z vključitvijo podnebnih in okoljskih tveganj v okvir se poveča odpornost institucije proti takšnim tveganjem in izboljša njena zmožnost upravljanja teh tveganj, denimo z določitvijo limitov za posojanje sektorjem in geografskim območjem, ki so močno izpostavljeni podnebnim in okoljskim tveganjem.⁵³

Pričakovanje št. 4.1

Pričakuje se, da institucije v svojem okviru nagnjenosti k prevzemanju tveganj oblikujejo dobro razčlenjen opis podnebnih in okoljskih tveganj. Pričakuje se, da so v izjavi o nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAS) obravnavani predvsem srednjeročni in dolgoročni vplivi teh tveganj na institucijo. V skladu z zgornjimi pričakovanji se prav tako pričakuje, da institucije okvir uskladijo s poslovno strategijo in jasno določijo raven tveganja, ki so jo pripravljene sprejeti pri posamezni izpostavljenosti, povezani s temi tveganji.

Pričakovanje št. 4.2

Pričakuje se, da institucije razvijejo ustrezne ključne kazalnike tveganj in določijo limite za podnebna in okoljska tveganja v skladu s svojimi mehanizmi za redno spremljanje in eskalacijo. V skladu s smernicami EBA se pričakuje, da institucije zagotovijo, da so v njihovi strategiji upravljanja tveganj in v nagnjenosti k prevzemanju tveganj upoštevana vsa pomembna tveganja, katerim so izpostavljene, in da določijo limite, tolerance in prage tveganj.⁵⁴ Poleg tega bi institucije morale imeti okvir za upravljanje tveganj, ki zagotavlja, da za kršitve limitov tveganj obstaja

⁵¹ Glej odstavek 28 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁵² Glej odstavek 100 razdelka 2.7.1 v Smernicah EBA o spremenjenih skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) ter nadzorniškem stresnem testiranju (EBA/GL/2018/03).

⁵³ Glej tudi odstavke 25, 32 in 34 pri drugem načelu (iii) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁵⁴ Glej odstavek 100 Smernic EBA o spremenjenih skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) ter nadzorniškem stresnem testiranju (EBA/GL/2018/03).

natančno določen postopek za eskalacijo in odpravo kršitev ter ustrezen postopek za nadaljnje ukrepanje.⁵⁵ ECB od institucij pričakuje, da spremljajo svoje izpostavljenosti do podnebnih in okoljskih tveganj in o njih poročajo na podlagi tekočih podatkov in ocen za prihodnja obdobja. Pričakuje se, da za ta tveganja, zlasti za fizično tveganje in tveganje prehoda, določijo kvantitativna merila. Obenem se zaveda, da so skupne opredelitve in taksonomije na področju teh tveganj še vedno v razvoju in da je kot vmesni korak, dokler institucije ne razvijejo ustreznih kvantitativnih meril, mogoče uporabljati kvalitativne izjave. Prav tako pričakuje, da institucije svojo nagnjenost k prevzemanju tveganj in omejitve tveganj določijo prej kot poslovne cilje.

V zvezi s podnebnimi tveganji se od institucij pričakuje, da razvijejo merila, ki upoštevajo dolgoročno naravo podnebnih sprememb, zlasti kako bi različni poteki temperaturnih sprememb in izpustov toplogrednih plinov lahko okrepili obstoječa tveganja. Ta merila morajo institucijam pomagati, da lažje in pravočasno izvedejo ukrepe za zmanjšanje tveganj in da upoštevajo možnost nenadnega in nepričakovanega prehoda v nizkoogljično gospodarstvo ali možnost fizičnega dogodka, ki bi lahko vplival na poslovanje ali na portfelje posojil.

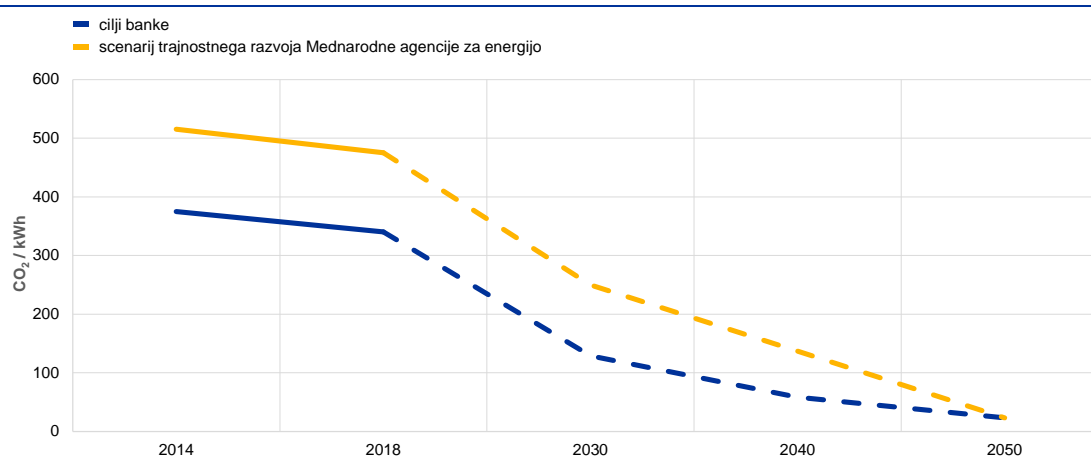
Okvir 4

Opazovana praksa: ciljanje ogljične intenzivnosti in podnebna odpornost bilance stanja

ECB je opazila, da si več institucij prizadeva ohraniti delež ogljika v kombinaciji energetskih projektov, ki jih financirajo, na ravni, ki je skladna s ciljem, da bi ostali daleč pod 2°C, kot je določeno s Pariškim sporazumom (2015).

Graf A

Ciljanje ogljične intenzivnosti

Vir: World Energy Outlook 2019.

Nekatere institucije uporabljajo scenarij trajnostnega razvoja, ki ga je oblikovala Mednarodna agencija za energijo (IEA), ali podoben scenarij, da bi lahko kvantificirale ta cilj, kot je prikazano v grafu. Druge institucije uporabljajo drugačen pristop, po katerem za vsak sektor z velikim ogljičnim odtisom merijo in primerjalno analizirajo, kako posojanje temu sektorju prispeva k podnebnim

⁵⁵ Glej odstavek 138 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

odpornosti, in zatem ustrezno prilagodijo posojilni portfelj. Ti pristopi se ne izključujejo, tako da nekatere institucije uporabljajo več različnih metodologij.

Pričakovanje št. 4.3

Od institucij se pričakuje, da s svojo politiko in prakso na področju prejemkov spodbujajo vedenje, ki je skladno z njihovim pristopom k podnebnim in okoljskim tveganjem kot tudi z njihovimi prostovoljnimi zavezami. Kot je določeno v smernicah EBA, bi politika in praksa prejemkov morali biti usklajeni z nagnjenostjo institucije k prevzemanju tveganj, njeno poslovno strategijo in dolgoročnimi cilji.⁵⁶ Obstajati bi morale strukture, ki spodbujajo vedenje v skladu z nagnjenostjo k prevzemanju tveganj in dolgoročnimi poslovnimi cilji⁵⁷ ter odvrtaajo od pretiranega prevzemanja tveganj. Politike in prakse prejemkov, vključno z uporabo odloga izplačevanja prejemkov in določitvijo meril uspešnosti, morajo spodbujati dolgoročni pristop k upravljanju podnebnih in okoljskih tveganj. Za spodbujanje vedenja, ki je skladno s pristopom k podnebnim in okoljskim tveganjem, bi institucije, ki imajo podnebne in okoljske cilje, lahko razmislile o uvedbi variabilnega dela prejemkov, povezanega z doseganjem teh ciljev. Kjer je finančne posledice podnebnih in okoljskih tveganj težko kvantificirati, bi upravljalni organ lahko razmislil o vključitvi ustreznih kvalitativnih meril v politiko prejemkov.

5.3 Organizacijska struktura

Pričakovanje št. 5

Pričakuje se, da institucije določijo, kdo v organizacijski strukturi je v skladu z modelom treh obrambnih črt odgovoren za upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj.

V skladu s členom 74 CRD in kot je dodatno opredeljeno v smernicah EBA, bi morale institucije imeti jasne, transparentne in dokumentirane postopke odločanja ter jasno razdelitev nalog in pristojnosti v svojem okviru notranjih kontrol, ki zajema poslovna področja, interne enote in funkcije notranje kontrole,⁵⁸ ki prispevajo k temu, da upravljalni organ lahko sprejema odločitve na podlagi vseh potrebnih informacij.⁵⁹ Zato se pričakuje, da so pristojnosti za ugotavljanje, ocenjevanje in upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj enakomerno porazdeljene po različnih funkcijah v instituciji.

Pričakovanje št. 5.1

Pričakuje se, da institucije eksplicitno določijo, kdo v instituciji je pristojen za podnebna in okoljska tveganja. Te pristojnosti morajo biti ustrezno dokumentirane v relevantnih dokumentih o upravljanju institucije. Pričakuje se,

⁵⁶ Poleg tega morajo kreditne institucije, ki izvajajo storitve upravljanja portfeljev in/ali finančnega svetovanja, od marca 2021 dalje v svojo politiko prejemkov vključiti informacije o tem, kako so te politike skladne z vključevanjem tveganj glede trajnosti, in te informacije objaviti na svoji spletni strani, kot je določeno v členu 5 Uredbe (EU) 2019/2088 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev.

⁵⁷ Glej Smernice EBA o preudarnih politikah prejemkov v skladu s členoma 74(3) in 75(2) Direktive 2013/36/EU ter razkritjih v skladu s členom 450 Uredbe (EU) št. 575/2013 (EBA/GL/2015/22).

⁵⁸ Glej odstavek 131 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁵⁹ Glej odstavka 28 in 94 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

da institucije eksplicitno določijo, katere notranje strukture so pristojne za obravnavo podnebnih in okoljskih tveganj, ter jasno opišejo njihov mandat in delovne postopke. Institucije lahko vzpostavijo posebno strukturo, ki je odgovorna za usklajevanje celotnega pristopa institucije k upravljanju podnebnih in okoljskih tveganj, ali pa porazdelijo te pristojnosti med obstoječe strukture. Če vzpostavijo posebno strukturo za podnebna in okoljska tveganja, se pričakuje, da jasno določijo, kako se ta vključuje v obstoječe procese in povezuje z drugimi funkcijami. Ne glede na konkretno ureditev se od institucij pričakuje, da opišejo odnose med relevantnimi strukturami in njihovimi delovnimi postopki ter tako zagotovijo neoviran pretok informacij med vsemi udeleženi.

Pričakovanje št. 5.2

Pričakuje se, da institucije zagotovijo zadostne kadrovske in finančne vire za funkcije, ki sodelujejo pri upravljanju podnebnih in okoljskih tveganj. V skladu s smernicami EBA bi institucije morale zagotoviti, da imajo funkcije notranje kontrole ustrezne finančne in kadrovske vire ter pooblastila, da lahko učinkovito opravljajo svojo vlogo.⁶⁰ Prav tako se od institucij pričakuje, da ocenijo, ali so razpoložljivi viri in zmogljivosti zadostni za obvladovanje podnebnih in okoljskih tveganj, zlasti v funkcijah, ki so pristojne za upravljanje teh tveganj. Pričakuje se, da v potrebnem obsegu povečajo razpoložljive zmogljivosti in vire ter da vse relevantne funkcije spodbujajo k usposabljanju na tem področju.

Pričakovanje št. 5.3

Pričakuje se, da institucije v svojih politikah, postopkih in kontrolah opišejo naloge in pristojnosti prve obrambne črte na področju prevzemanja in upravljanja podnebnih in okoljskih tveganj. Institucije morajo zagotoviti, da prva obrambna črta opravlja svoje naloge v skladu s podnebno in okoljsko politiko, postopkom ali limitom. Konkretnije se pričakuje, da prva obrambna črta ugotavlja, ocenjuje in spremlja vsa podnebna in okoljska tveganja, ki so relevantna za kreditno sposobnost in bonitetno oceno komitenta ter da izvaja skrbni pregled podnebnih in okoljskih tveganj v skladu s pričakovanjem št. 7.4.

Pričakovanje št. 5.4

Pričakuje se, da institucije določijo naloge in pristojnosti funkcije za upravljanje tveganj na področju ugotavljanja, ocenjevanja, merjenja in spremljanja podnebnih in okoljskih tveganj ter poročanja o njih. Glavna naloga funkcije za upravljanje tveganj je zagotoviti, da relevantni oddelki v instituciji ugotovijo, ocenijo, merijo in spremljajo vsa tveganja in o njih pravilno poročajo.⁶¹ Ker podnebna in okoljska tveganja vplivajo na uveljavljene vrste tveganj, se pričakuje, da so naloge in pristojnosti vključene v sklop obstoječih vrst tveganja v sistemu za upravljanje tveganj, kot je podrobneje opredeljeno v poglavju o upravljanju tveganj.

Okvir 5

Opazovana praksa: horizontalne kontaktne točke

ECB je opazovala več institucij, ki so sprejele konkretne ukrepe za utrditev kulture ravnanja s tveganji, ki upošteva tudi podnebna in okoljska tveganja. Tako je na primer ena banka določila horizontalne kontaktne točke, ki skrbijo za to, da se podnebna in okoljska tveganja upoštevajo v delovnih postopkih funkcije za upravljanje tveganj. Druga banka je določila dopisnike v poslovnih

⁶⁰ Glej odstavka 155 in 160 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁶¹ Glej odstavek 174 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

področjih, ki aktivno sodelujejo s funkcijo za upravljanje tveganj in/ali drugimi funkcijami, ki sodelujejo pri upravljanju okoljskih, socialnih in upravljaljskih tveganj, vključno s podnebnimi in okoljskimi tveganji.

Pričakovanje št. 5.5

Pričakuje se, da institucije določijo naloge in pristojnosti funkcije za skladnost poslovanja in tako zagotovijo, da se tveganja odškodninske odgovornosti, ki izhajajo iz podnebnih in okoljskih tveganj, upoštevajo in obravnavajo v vseh relevantnih procesih. Funkcija za skladnost poslovanja bi morala svetovati upravljalnemu organu o tem, katere ukrepe je treba sprejeti, da bi institucija spoštovala zakonodajo, pravila, predpise in standarde. Funkcija bi morala tudi ugotavljati, kako bi spremembe v zakonodajnem ali regulativnem okolju lahko vplivale na dejavnosti institucije in na okvir za skladnost poslovanja.⁶² Ker se bodo pravila in standardi o trajnostnem razvoju s časom lahko spremenili, bi institucije lahko imele vedno večja tveganja glede skladnosti poslovanja zaradi podnebnih in okoljskih vprašanj.

Pričakovanje št. 5.6

Pričakuje se, da funkcija notranje revizije pri pregledih okvira za upravljanje tveganj presodi, v kolikšni meri je ta sposoben upravljati podnebna in okoljska tveganja. Funkcija notranje revizije bi morala pri pregledu okvira za upravljanje tveganj obravnavati zunanja gibanja, spremembe profila tveganosti ter produktov in/ali poslovnih področij.⁶³ Pri tem bi morala preučiti, ali so ureditve primerne za upravljanje podnebnih in okoljskih tveganj. Poleg tega spadajo politike in postopki institucije za podnebna in okoljska tveganja v pristojnost funkcije za notranjo revizijo, saj je njena naloga, da preverja skladnost notranjih politik in postopkov institucije z zunanjimi zahtevami.

5.4 Poročanje

Pričakovanje št. 6

Na področju notranjega poročanja se pričakuje, da institucije poročajo agregatne podatke o tveganju, ki odražajo njihovo izpostavljenost podnebnim in okoljskim tveganjem, kar upravljalnemu organu in relevantnim pododborom omogoča, da sprejemajo poučene odločitve.

Smernice EBA⁶⁴ določajo, kako bi morale institucije vzpostaviti redne in transparentne mehanizme poročanja, tako da bi upravljalni organ, njegova komisija za tveganja, če ta obstaja, in vse relevantne enote v instituciji lahko pravočasno dobivale poročila, ki so pravilna, natančna, razumljiva, jasna in smiselna, in posredovale informacije o ugotavljanju, merjenju, ocenjevanju, spremljanju ali upravljanju tveganj. Zato ECB od institucij pričakuje, da podnebna in okoljska tveganja vključijo v okvir poročanja, tako da jih je mogoče upoštevati pri sprejemanju odločitev. ECB se

⁶² Glej odstavek 192 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁶³ Glej odstavek 139 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁶⁴ Glej Smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

zaveda, da se merila in orodja še vedno razvijajo in da so institucijam včasih na voljo zgolj nepopolni podatki. Vseeno pričakuje, da bo poročanje o podnebnih in okoljskih tveganjih sčasoma dozorelo. Na začetku, ko je natančno ali popolno poročanje še neizvedljivo ali preuranjeno, ECB pričakuje, da institucije ocenijo, katere podatke potrebujejo, da bi lahko poučeno oblikovale svojo strategijo in upravljanje tveganj, ter nato ugotovijo, katerih podatkov še nimajo, zatem pa oblikujejo načrt, kako pridobiti manjkajoče podatke in odpraviti vse ostale pomanjkljivosti.

Pričakovanje št. 6.1

Pričakuje se, da institucije razvijejo celosten pristop k ravnanju s podatki o podnebnih in okoljskih tveganjih. V skladu s smernicami EBA bi morali biti vzpostavljeni redni in transparentni mehanizmi poročanja, da se zagotovi pravilno, natančno, razumljivo in smiselno poročanje, ki omogoča izmenjavo informacij o ugotavljanju, merjenju ali ocenjevanju, spremljanju in upravljanju tveganj.⁶⁵ Pričakuje se, da institucije opredelijo in dokumentirajo podnebna in okoljska tveganja ter jih vključijo v okvir za poročanje podatkov, tako da lahko učinkovito spremljajo, upravljajo in zmanjšujejo svojo izpostavljenost tem tveganjem. To obsega zlasti organizacijo posredovanja podatkov o tveganjih, IT-infrastrukturo, zmogljivosti za agregiranje podatkov o tveganjih in postopke poročanja. Institucije morajo zagotoviti, da okvir za poročanje podatkov o podnebnih in okoljskih tveganjih deluje skladno z merili za podnebna in okoljska tveganja, ki so določena v obstoječi izjavi institucije o nagnjenosti k prevzemanju tveganj (RAS) in v postopkih za upravljanje tveganj. Poleg tega se pričakuje, da okvir za poročanje podatkov podpira javna razkritja in, kjer je to relevantno, ključne kazalnike uspešnosti, ki se uporabljajo za ocenjevanje uspešnosti institucije na področju podnebnih in okoljskih tveganj.

Pričakovanje št. 6.2

Podnebna in okoljska tveganja imajo posebne značilnosti, zato se od institucij pričakuje, da razmislijo o prilagoditvi svojih IT-sistemov tako, da bi lahko sistematično zbirali in agregirali podatke, ki jih potrebujejo za ocenjevanje svoje izpostavljenosti tem tveganjem. Čeprav se pričakuje, da institucije vključijo taksonomijo podatkov o teh tveganjih, se hkrati priznava, da to v nekaterih primerih ni mogoče, ker trenutno ne obstajajo skupne opredelitve in taksonomije in ker podatki niso vedno na voljo. V teh primerih se pričakuje, da preučijo, ali bi lahko vzpostavile poročevalske procese in postopke na podlagi notranjih ali zunanjih kvalitativnih meril tveganj, s čimer bi zagotovile, da se o podnebnih in okoljskih tveganjih pravilno poroča upravljalnemu organu. V ta namen se od upravljalnega organa pričakuje, da je seznanjen z omejitvami poročil, ki jih prejema, kot tudi s pravnimi in tehničnimi omejitvami. Pričakuje se, da upravljalni organ uporablja te informacije, ko razpravlja, kritično preverja in sprejema odločitve o ukrepih za upravljanje posledic, ki jih povzročajo podnebna in okoljska tveganja.

Pričakovanje št. 6.3

Pričakuje se, da poročila o tveganjih prikazujejo vpliv podnebnih in okoljskih tveganj na poslovni model, strategijo in profil tveganosti institucije.⁶⁶ Institucije bi si morale prizadevati, da poročila o tveganjih zajemajo vsa pomembna podnebna in okoljska tveganja v celotni pravni osebi in/ali poslovnem področju. Pričakuje se, da so

⁶⁵ Glej odstavek 145 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11).

⁶⁶ Glej tudi odstavka 29 in 30 pri drugem načelu v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

ta poročila po globini in obsegu sorazmerna z velikostjo in kompleksnostjo poslovanja institucije in z njenim profilom tveganosti.

Pričakovanje št. 6.4

Pričakuje se, da je institucija zmožna pravočasno pripravljati agregirane in najnovejše podatke o podnebnih in okoljskih tveganjih. To je skladno s smernicami EBA, po katerih se od institucij pričakuje, da imajo učinkovite in zanesljive informacijske in komunikacijske sisteme, ki v celoti podpirajo agregiranje podatkov tako v normalnih časih kot tudi v časih pretresov.⁶⁷ Vprašanje pravočasnosti je pri teh tveganjih ključnega pomena, na primer zaradi posledic nenadnega prehoda v nizkoogljično gospodarstvo ali zaradi posledic fizičnega dogodka na poslovanje institucije. Upravljalni organ bi zato moral biti seznanjen z vsemi dogajanja na nacionalni in mednarodni ravni ter na političnem in zakonodajnem področju, ki bi lahko vplivali na pričakovanja glede poročanja. Pričakuje se, da so institucije prilagodljive, tako da lahko pripravljajo agregirane podatke o podnebnih in okoljskih tveganjih, ki izpolnjujejo številne različne priložnostne ali občasne poročevalske zahteve, kot so zahteve v času pretresov/kriznih razmer, zahteve zaradi spremenjenih notranjih potreb in zahteve v odziv na vprašanja nadzornikov, ko se zahteva več poročanja o podnebnih in okoljskih tveganjih.

⁶⁷ Glej Smernice EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/2017/11) in razdelek 5.8 Smernic EBA o spremenjenih skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) ter nadzorniškem stresnem testiranju (EBA/GL/2018/03).

6 Nadzorniška pričakovanja o upravljanju tveganj

Na podlagi prejšnjega poglavja so v tem poglavju predstavljeni podrobni napotki o vključevanju podnebnih in okoljskih tveganj v upravljanje kreditnega, operativnega, tržnega in likvidnostnega tveganja ter v proces ICAAP, kot tudi napotki o kvantifikaciji tveganj z analizo scenarijev in stresnim testiranjem.

6.1 Okvir za upravljanje tveganj

Pričakovanje št. 7

Pričakuje se, da institucije uvedejo podnebna in okoljska tveganja v obstoječi okvir za upravljanje tveganj kot dejavnike, ki vplivajo na uveljavljene kategorije tveganj, kar jim omogoča, da ta tveganja upravljajo in spremljajo dovolj dolgoročno, ter da svojo ureditev redno posodablajo. Pričakuje se tudi, da ta tveganja ugotavljajo in kvantificirajo v okviru splošnega procesa za zagotavljanje kapitalske ustreznosti.

Institucije bi v okviru splošnega sistema notranjih kontrol morale imeti okvir za upravljanje tveganj na ravni celotne institucije, ki zajema vsa poslovna področja in notranje enote, vključno s funkcijami notranje kontrole.^{68 69} Kot določa člen 73 CRD, institucije vzpostavijo zanesljive, učinkovite in celovite strategije in procese za redno ocenjevanje in zagotavljanje zneskov, vrst in razdelitve notranjega kapitala, za katerega menijo, da je ustrezen za kritje narave in stopnje tveganj, katerim so ali bi lahko bile izpostavljene.

Pričakuje se, da imajo institucije celosten in dobro dokumentiran pregled nad vplivom podnebnih in okoljskih tveganj na obstoječe kategorije tveganj. Okvir za upravljanje tveganj bi moral vsebovati bilančna in zabilančna tveganja in ustrezno upoštevati tako finančna kot tudi nefinančna tveganja,⁷⁰ in sicer tako za tveganja, katerim je institucija trenutno izpostavljena, kot tudi za tveganja, katerim bi lahko bila izpostavljena v prihodnosti. Institucije so dolžne redno izvajati postopek za ugotovitev vseh pomembnih tveganj in ugotovljena tveganja vključiti v celovit interni popis tveganj. Kot je pojasnjeno v razdelkih 3.1 in 3.2 v tem vodniku, se podnebna in okoljska tveganja obravnavajo kot dejavniki, ki vplivajo na obstoječe kategorije tveganj. Za organizacijske in analitične namene se institucije lahko odločijo, da bodo podnebna in okoljska tveganja obravnavale kot samostojno vrsto tveganj. Vseeno pa se pričakuje, da celovito analizirajo, kako podnebna in okoljska tveganja vplivajo na različna področja tveganj, namreč na kreditno, operativno, tržno in likvidnostno

Pričakovanje št. 7.1

⁶⁸ Glej odstavka 136 in 137 o upravljanju tveganj v Smernicah EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/11/2017).

⁶⁹ Glej tudi odstavka 32 in 34 pri drugem načelu (ii) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁷⁰ Glej odstavek 136 Smernic EBA o notranjem upravljanju in upravljanju tveganj (EBA/GL/11/2017).

tveganje. Upravljalni organ mora določiti, katere vrste tveganj so pomembne, in zagotoviti, da je razvrstitev med nepomembna tveganja utemeljena, če institucija oceni, da podnebna in okoljska tveganja ne prispevajo bistveno k pomembnim vrstam tveganja. Pričakuje se, da je analiza prilagojena poslovnemu modelu in profilu tveganosti institucije. Obravnavana podnebna in okoljska tveganja je treba dokumentirati, še zlasti kanale, po katerih se ta tveganja prenašajo na profil tveganosti in vplivajo nanj.

Okvir 6

Opazovana praksa: umeščanje podnebnih tveganj med finančna tveganja

Nekatere institucije so uvedle interni postopek za evidentiranje podnebnih tveganj in njihovih možnih finančnih vplivov. Ena banka je ugotovila in popisala glavne kanale prenosa na obstoječe kategorije tveganj ter pripravila pregled ocenjenega vpliva na svoj profil tveganosti in predvideni časovni okvir.

Tabela A

Poenostavljen primer povezovanja podnebnih tveganj s finančnimi vplivi

Dejavniki podnebnih tveganj	Možni finančni vpliv	Časovni okvir	Vpliv na profil tveganosti	Vpliv na strategijo
Politike in zakonodaja	Depreciacija sredstev oglično intenzivnih podjetij v naložbenem portfelju	1–3 leta	**	****
Tehnologija	Korporativne stranke v avtomobilski industriji prizadene zamenjava obstoječih izdelkov in storitev	3–5 let	*	***
Razpoloženje na trgu	Potrošniki in vlagatelji dajejo prednost bolj trajnostnim izdelkom	1–3 leta	****	*
Akutno fizično tveganje	Poškodbe nepremičnin in sredstev v krajih z velikim tveganjem	1–3 leta	*	**
Kronično fizično tveganje	Povečani stroški za stranke, ki morajo odpraviti škodo, ali izgube zaradi podnebnih dogodkov, ki vplivajo na njihovo plačilno sposobnost	1–3 leta	*	**

Vir: ECB.

Pričakovanje št. 7.2

Pričakuje se, da institucije ustrezno kvantificirajo podnebna in okoljska tveganja, katerim so izpostavljene. Kot je navedeno v Vodniku ECB o procesu ICAAP, se pričakuje, da tveganja niso izključena iz ocene zato, ker jih je težko kvantificirati ali ker podatki niso na voljo.⁷¹ Če na področju metodologij za kvantifikacijo pride do nadaljnjega napredka, upoštevajoč tudi sedanje delo in prihodnje objave mednarodnih mrež in standardizacijskih organov, si morajo institucije aktivno prizadevati, da razvijejo in uvedejo ustrezna orodja in metode.

Pričakovanje št. 7.3

Pričakuje se, da institucije uvedejo strateški pristop k upravljanju in/ali zmanjševanju podnebnih in okoljskih tveganj v skladu s svojo poslovno strategijo in nagnjenostjo k prevzemanju tveganj ter da temu prilagodijo politike, postopke, limite tveganj in kontrole tveganj. Kot je določeno v smernicah EBA, bi moral okvir za upravljanje tveganj vsebovati konkretne napotke za izvajanje strategij in po potrebi določati in vzdrževati interne limite tveganj v skladu z nagnjenostjo k prevzemanju tveganj in kot je primerno za dobro poslovanje institucije, njeno finančno moč, kapitalsko osnovo in strateške cilje.⁷² Skladno s tem se pričakuje, da institucije preučijo, ali morajo prilagoditi svoje politike o tveganjih, na primer tako, da določijo limite za financiranje nekaterih občutljivih gospodarskih

⁷¹ Glej odstavek 74 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁷² Glej odstavke 135, 137 in 138 Smernic EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/11/2017).

(pod)sektorjev, držav, podjetij ali nepremičninskih izpostavljenosti oziroma da celo izključijo nekatere (pod)sektorje ali posojilojemalce iz kreditiranja, prilagodijo pogoje kreditiranja za posojilojemalce, ki so oziroma niso na beli/črni listi ali ki veljajo za »najboljše v skupini«, začnejo konstruktiven dialog s kritičnimi nasprotnimi strankami ali sprejmejo ukrepe za postopno zmanjšanje podnebnih ali okoljskih tveganj, po možnosti tako, da izboljšajo oceno trajnosti in/ali bonitetno oceno nasprotne stranke.

Okvir 7

Opazovana praksa: kvantificiranje podnebnih in okoljskih vplivov financiranja v procesu ICAAP

ECB je opazovala banko, ki v svojem načrtu notranjega kapitala ocenjuje vpliv financiranja na okolje in oblikuje okoljsko oceno projekta ali sredstva, ki ga financira, ali okoljsko oceno posojilojemalca, ki mu nudi splošno financiranje, če gre za korporativne stranke ali stranke iz javnega sektorja. Oceno oblikuje tako, da preuči vpliv posla na okolje, pri čemer upošteva vse pomembne okoljske dejavnike, kot so poraba vode, onesnaževanje, odpadki in biološka raznovrstnost. Na podlagi te ocene dodeli kazenske točke sredstvom z največjim vplivom na okolje, zaradi česar se poveča analitična utež tveganja za te izpostavljenosti. Banka poroča, da se za izpostavljenosti z negativnim vplivom na okolje ali podnebje poveča analitična tveganju prilagojena aktiva za največ četrtino. Vpliv se na koncu odrazi v pričakovani stopnji donosnosti sredstev, kar lahko spodbuja k povečanju ali zmanjšanju naložb v posamezen sektor.

Pričakovanje št. 7.4

Pričakuje se, da institucije opravijo popoln podnebni in okoljski skrbni pregled, in sicer tako ob vzpostavitvi razmerja s stranko kot tudi ves čas poslovanja z njim. To pomeni zbiranje in preverjanje informacij in podatkov, ki so potrebni za oceno ranljivosti posojilojemalca na podnebna in okoljska tveganja, zlasti pred sklenitvijo posojilne pogodbe ali pred večjim povečanjem zneska posojila, v skladu s politiko in postopki institucije za tveganja. Pričakuje se, da se institucije zavedajo vpliva stranke na podnebne in okoljske dejavnike ter njene ranljivosti na te dejavnike ter da so seznanjene z njenim pristopom k upravljanju tega vpliva in z njim povezanih tveganj. Poleg tega je verjetno, da institucija, ki pravilno izvede okoljski skrbni pregled in po potrebi ustrezno ukrepa, zmanjša svoje tveganje izgube poslovnega ugleda in tveganje odškodninske odgovornosti. Pričakuje se, da institucije določijo obseg in globino skrbnega pregleda glede na sektor in geografsko lokacijo stranke. Po potrebi lahko pridobijo mnenje zunanjih izvedencev. Priporočljivo je, da pri tem upoštevajo na primer smernice OECD za multinacionalne družbe.⁷³ Vse ugotovitve skrbnega pregleda morajo upoštevati v odločitvi o tem, ali oziroma kako naj sodelujejo, ali nadaljujejo sodelovanje, s posamezno stranko.

Pričakovanje št. 7.5

Pričakuje se, da institucije ocenijo vpliv podnebnih in okoljskih tveganj na kapitalsko ustreznost z ekonomske in normativne perspektive. V skladu z Vodnikom ECB o procesu ICAAP se pričakuje, da institucije v ocenah prihodnje kapitalске ustreznosti obravnavajo vsa tveganja in koncentracije znotraj teh tveganj ali

⁷³ Glej »[OECD Guidelines for Multinational Enterprises](#)« OECD, 2019, in »Due Diligence for Responsible Corporate Lending and Securities Underwriting – Key considerations for banks implementing the OECD Guidelines for Multinational Enterprises«, OECD, 2019.

med njimi, ki bi se lahko pojavila zaradi sprememb v poslovnem okolju.⁷⁴ V istem duhu se pričakuje, da institucije v ocenah iz perspektive ekonomske vrednosti upoštevajo podnebne spremembe, zlasti prehod na nove vire energije. Pričakuje se, da pri ugotavljanju kapitalske ustreznosti upoštevajo vpliv podnebnih in okoljskih tveganj, tako da z zagotavljanjem normativne in ekonomske kapitalske ustreznosti lahko vzdržno izvajajo svoj poslovni model. Kot je določeno v Vodniku ECB o procesu ICAAP, se pričakuje, da institucije izvajajo tako normativno kot tudi ekonomsko perspektivo, ki se medsebojno dopolnjujeta. Kjer ugotovijo, da podnebna in okoljska tveganja vplivajo na ekonomsko perspektivo, se pričakuje, da v normativni perspektivi obravnavajo možni vpliv na prihodnje kapitalske količnike, kar morajo izraziti tudi v ocenah osnovnega in neugodnih scenarijev. Prav tako se pričakuje, da rezultate upoštevajo tudi pri svoji nagnjenosti k prevzemanju tveganj in v poslovni strategiji.

Pričakovanje št. 7.6

Pričakuje se, da institucije v svojih rednih pregledih ocenijo, ali so njihovi instrumenti za ugotavljanje, merjenje in zmanjševanje podnebnih in okoljskih tveganj ustrezni. Institucije bi morale izvajati redne notranje preglede, na primer v okviru procesa ICAAP.⁷⁵ Namen teh pregledov je oceniti, ali so notranji procesi in metodologije privedli do zanesljivih rezultatov ter ali so še vedno ustrezni glede na tekoča in prihodnja gibanja.⁷⁶ Ker se metodologije za ugotavljanje in merjenje podnebnih in okoljskih tveganj zelo hitro razvijajo in ker je na voljo vedno več podatkov, se pričakuje, da institucije redno preverjajo ustreznost in kakovost virov podatkov in uporabljenih metod.

6.2 Upravljanje kreditnega tveganja

Pričakovanje št. 8

Pričakuje se, da institucije pri upravljanju kreditnega tveganja upoštevajo podnebna in okoljska tveganja na vseh stopnjah postopka za odobritev posojila ter da spremljajo tveganja v svojih portfeljih.

V skladu s členom 79 CRD morajo pristojni organi med drugim zagotoviti, da institucije posojila odobravajo na podlagi zanesljivih in natančno opredeljenih meril in da so postopki za odobritev, spremembo, obnovo ali refinanciranje posojila jasno določeni. V ta namen se od institucij pričakuje, da uporabljajo celosten pristop in da v svojih politikah in postopkih za kreditno tveganje upoštevajo tveganja, povezana s podnebnimi in okoljskimi dejavniki, kot je določeno v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil.^{77 78}

Pričakovanje št. 8.1

⁷⁴ Glej odstavek 60 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁷⁵ Glej člen 73 CRD IV.

⁷⁶ Glej tudi odstavek 18 pri prvem načelu (iii) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁷⁷ Glej odstavek 51 v osnutku smernic EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/CP/2019/04).

⁷⁸ Glej tudi drugo načelo (ii) in (iii) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

Pričakuje se, da se podnebna in okoljska tveganja upoštevajo v vseh relevantnih fazah postopka za odobritev posojila in v obdelavi posojil. Od institucij se pričakuje, da oblikujejo mnenje, kako podnebna in okoljska tveganja vplivajo na tveganje neplačila posojilojemalca. Ugotoviti in oceniti morajo podnebna in okoljska tveganja, ki pomembno prispevajo k tveganju neplačila. V okviru ocene lahko upoštevajo, kako posojilojemalec sam upravlja podnebna in okoljska tveganja. Pričakuje se, da institucije ustrezno upoštevajo spremembe v profilu tveganosti celotnega sektorja ali geografskega območja, ki jih povzročajo podnebna in okoljska tveganja.

Okvir 8

Opazovana praksa: neuradna verjetnost neplačila na podlagi podnebnih informacij

ECB je opazila, da institucije v postopku odobravanja posojil pogosto kvalitativno upoštevajo podnebna in okoljska tveganja. Obenem nekatere institucije preučujejo, kako bi ta tveganja lahko vključile v svoje modele, oziroma že razvijajo postopke za njihovo vključitev. Ena banka razvija dodatno neuradno verjetnost neplačila na podlagi podnebnih informacij, ki se poroča skupaj z običajno verjetnostjo neplačila. Pri tej neuradni verjetnosti neplačila se opira na podrobno analizo fizičnega tveganja in tveganja prehoda pri bolj tveganih nasprotnih strankah, ki jih odkrije s presejalnim pregledom. Velika razlika med obema verjetnostma pomeni, da je morda treba sprejeti ukrepe za zmanjšanje tveganja. Druga banka razvija točkovanjski sistem za trajnostna tveganja, ki temelji na kvalitativnih vidikih. Rezultat točkovanja dobi fiksno utež v modelu.

Ena banka v svoj interni model kreditnega točkovanja vključuje okoljske spremenljivke. Okoljska presoja je bila uvedena za sektorje, pri katerih je bilo ugotovljeno, da je takšna ocena relevantna za analizo razlik v kreditni kakovosti. Potencialni okoljski vplivi dejavnosti vplivajo na kreditno oceno. Takšni modeli kreditnega točkovanja so bili uvedeni za izpostavljenosti do velikih korporacij, gospodarskih družb in projektne financiranja.

Pričakovanje št. 8.2

Pričakuje se, da institucije prilagodijo postopke razvrščanja tveganj tako, da bi lahko – vsaj kvalitativno – ugotovljale in ocenjevale podnebna in okoljska tveganja. Pričakuje se, da institucije določijo splošne kazalnike tveganj ali razvrstitve tveganj za svoje nasprotnne stranke, v katerih upoštevajo tudi podnebna in okoljska tveganja. V okviru postopka razvrščanja tveganj bi institucije morale ugotoviti, kateri posojilojemalci bi lahko bili posredno ali neposredno izpostavljeni povečanim podnebnim in okoljskim tveganjem. Kritične izpostavljenosti tem tveganjem bi morale biti poudarjene in zatem po potrebi obravnavane v različnih scenarijih,⁷⁹ tako da bi bilo mogoče oceniti in pravočasno uvesti ukrepe za zmanjševanje tveganj, vključno s cenovnimi ukrepi. Institucije bi denimo lahko uporabljale toplotne karte, ki kažejo okoljska tveganja na podlagi relevantnosti različnih gospodarskih (pod)sektorjev za dano stranko.

Pričakovanje št. 8.3

Pričakuje se, da institucije upoštevajo podnebna in okoljska tveganja pri vrednotenju zavarovanja. Podnebna in okoljska tveganja lahko vplivajo na vrednost

⁷⁹ Možni scenariji so na primer pregled sedanjih in predvidenih izpustov toplogrednih plinov, tržnega okolja, nadzorniških zahtev za obravnavana podjetja, verjetnega vpliva na dobičkonosnost in solventnost posojilojemalca itd.

zavarovanja. Pričakuje se, da institucije upoštevajo zlasti fizično lokacijo in energetske učinkovitost poslovnih in stanovanjskih nepremičnin. Te dejavnike bi morale upoštevati tako v postopku ugotavljanja vrednosti zavarovanja kot tudi pri rednih pregledih.

Pričakovanje št. 8.4

Pričakuje se, da institucije spremljajo in upravljajo kreditno tveganje v svojih portfeljih, na primer z analizo sektorske ali geografske koncentracije, z limiti izpostavljenosti, strategijami razdolževanja, analizo scenarijev in/ali stresnim testiranjem.⁸⁰ Pričakuje se, da institucije spremljajo, kako so sektorske in geografske koncentracije dovzetne za podnebna in okoljska tveganja. Podobno lahko merijo koncentracije sredstev s specifičnimi značilnostmi, na katere bi lahko bile usmerjene politike prehoda, na primer porazdelitev oznak energetske učinkovitosti v portfeljih stanovanjskih in poslovnih nepremičnin v luči morebitnih sprememb zakonodaje. Institucijam se priporoča, da povečajo svoje zmogljivosti za spremljanje teh dejavnikov v povezavi z merili in limiti, ki so jih razvile za namene okvira nagnjenosti k prevzemanju tveganj ter okvira za ravnanje s podatki.

Pričakovanje št. 8.5

Pričakuje se, da okvir za določanje cene posojil odraža nagnjenost institucije k prevzemanju tveganj in njeno poslovno strategijo na področju podnebnih in okoljskih dejavnikov.⁸¹ V skladu s členom 76(3) CRD IV mora odbor institucije za tveganja preverjati, ali sta v ceni sredstev, ki so na voljo strankam, v celoti upoštevana poslovni model in strategija upravljanja tveganj institucije. Določanje cene posojil je pomemben krmilni mehanizem, ki določa raven in vire prihodkov institucije v prihodnjem obdobju. Tako lahko institucija v okviru svoje poslovne strategije in nagnjenosti k prevzemanju tveganj določi, da bo omejila izpostavljenost sektorjem, ki so škodljivi za okolje ali podnebje, ali da se bo izogibala posojilom, ki so zavarovana z energetske neučinkovitimi nepremičninami. Pričakuje se, da okvir za določanje cene posojil podpira izbrano perspektivo in strategijo glede tveganj, na primer tako, da določa različne cene za posojila glede na njihovo energetske učinkovitost in da uvaja dodatno provizijo za določene sektorje ali stranke. Institucije lahko v skladu s svojo poslovno strategijo in nagnjenostjo k prevzemanju tveganj razmislijo tudi o spodbudah strankam, da z ustrezno obravnavo podnebnih in okoljskih tveganj izboljšajo svojo kreditno sposobnost in odpornost proti tem tveganjem. Takšne spodbude so denimo lahko v obliki znižanja obrestne mere za okolju prijazno posojilo ali vezave posojilne obrestne mere na doseganje okoljskih ciljev s strani stranke.

Okvir 9

Opazovana praksa: različne cene hipotekarnih posojil

ECB je opazovala institucijo, ki za hipotekarna posojila strankam zaračunava različno ceno glede na oznako energetske učinkovitosti nepremičnine. Hipoteke za energetske učinkovitejša stavba so cenejše kot tiste za manj učinkovite, kljub temu pa institucija po svojih projekcijah dosega predvideno dobičkonosnost. Razlikovanje cen je skladno s strategijo institucije za podporo trajnostnemu bančništvu. Poleg tega je verjetno, da bo portfelj z energetske učinkovitejšimi nepremičninami manj

⁸⁰ Glej odstavek 245 v osnutku smernic EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/CP/2019/04).

⁸¹ Glej odstavka 200 in 201 v osnutku smernic EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/CP/2019/04).

ranljiv na tveganje prehoda. Zaradi tega se v portfelju hipotekarnih posojil povečuje delež hipotek za energetsko učinkovitejše nepremičnine.

Pričakovanje št. 8.6

Pričakuje se, da cena posojila odraža različne stroške, povezane s podnebnimi in okoljskimi tveganji. Kot je določeno v Smernicah EBA o dajanju in spremljanju posojil,⁸² bi morale institucije uporabljati okvir za določanje cen, ki je povezan z značilnostmi posojila in upošteva vse relevantne stroške. Vpliv podnebnih in okoljskih tveganj se lahko izrazi skozi različne oblike stroškov, kot so stroški kapitala, financiranja ali kreditnega tveganja. Okoljsko trajnostna sredstva se denimo lahko financirajo s posebnimi, posebej temu namenjenimi instrumenti, kot so zelene (krite) obveznice, kar pomeni drugačne stroške financiranja. V območjih, ki so izpostavljena fizičnim podnebnim tveganjem, kot so poplave ali suše, se kreditne izgube lahko povečajo. Od institucij se pričakuje, da upoštevajo ta gibanja in jih izrazijo v cenah posojil, na primer z višjo premijo za kreditno tveganje ali z razlikovanjem stroškov financiranja za sredstva, ki so posebej močno izpostavljena fizičnemu tveganju ali tveganju prehoda.

6.3 Upravljanje operativnega tveganja

Pričakovanje št. 9

Pričakuje se, da institucije pretehtajo, kako bi podnebni dogodki lahko negativno vplivali na neprekinjeno poslovanje in v kolikšnem obsegu bi se zaradi narave dejavnosti institucije lahko povečalo tveganje izgube poslovnega ugleda in tveganje odškodninske odgovornosti.

Kot je določeno v členu 85 CRD in v smernicah EBA,⁸³ morajo institucije izvajati politike in postopke, s katerimi ovrednotijo in upravljajo svojo izpostavljenost operativnemu tveganju. Operativno tveganje morajo oceniti v vseh poslovnih področjih in operacijah ter ugotoviti, kako bi se lahko uresničilo.⁸⁴ Prav tako se pričakuje, da institucije sprejmejo vse potrebne ukrepe za zaščito neprekinjenega poslovanja in hitro vrnitev k normalnemu poslovanju po incidentu, tako v svojih politikah kot tudi pri delovanju fizičnih osnovnih sredstev, vključno z računalniškimi sistemi.

Pričakovanje št. 9.1

Pričakuje se, da institucije ocenijo vpliv fizičnih tveganj na splošno poslovanje, vključno s sposobnostjo, da lahko hitro začnejo ponovno izvajati storitve. Nekatere institucije so zaradi svoje geografske lokacije lahko bolj izpostavljene

⁸² Glej odstavke 186, 187 in 190 v osnutku smernic EBA o dajanju in spremljanju posojil (EBA/CP/2019/04).

⁸³ Glej odstavek 255 Smernic EBA o spremenjenih skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) ter nadzorniškem stresnem testiranju (EBA/GL/2018/03).

⁸⁴ Glej tudi četrto načelo in odstavek 60 Vodnika ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

fizičnim tveganjem. Zato se pričakuje, da vse institucije ocenijo, kako pomembno je operativno tveganje, ki izhaja iz fizičnega tveganja. To je predvsem pomembno za storitve, ki so oddane v zunanje izvajanje, in IT-storitve, zlasti če se ponudniki storitev nahajajo v krajih, v katerih je večja verjetnost ekstremnih vremenskih razmer in drugih okoljskih dogodkov.

Institucije morajo pretehtati, ali bi ti dogodki lahko zmanjšali njihovo sposobnost, da obdelujejo transakcije ali izvajajo storitve oziroma bi lahko povzročili pravne obveznosti zaradi škode, ki so jo utrpele tretje stranke, kot so komitenti ali drugi deležniki. Predvsem se pričakuje, da institucije pri pregledu kritičnih ali pomembnih funkcij upoštevajo vpliv podnebnih sprememb na delovanje teh funkcij.⁸⁵ Če je rezultat takšnega pregleda relevanten za katerokoli poslovno področje ali operacijo institucije, ga mora institucija upoštevati v svojem načrtu neprekinjenega poslovanja.

Pričakovanje št. 9.2

Pričakuje se, da institucije pretehtajo, v kolikšni meri se zaradi narave dejavnosti, v katerih so udeležene, povečuje tveganje prihodnje izgube poslovnega ugleda ali tveganje odškodninske odgovornosti. V skladu s smernicami EBA morajo biti vsa relevantna tveganja zajeta v okviru za upravljanje tveganj institucije, pri čemer je treba ustrezno upoštevati tako finančna kot tudi nefinančna tveganja, vključno s tveganjem izgube poslovnega ugleda.⁸⁶ Tveganje ugleda se lahko pojavi nenadoma in zelo hitro prizadene podjetja. V institucijah, ki so povezane s spornimi družbenimi ali okoljskimi vprašanji, ali širše v institucijah, ki po splošnem mnenju pri svojem poslovanju ne upoštevajo dovolj okoljskih dejavnikov, bi se lahko pojavilo tveganje ugleda, če bi se spremenil odnos trga do okoljskih in podnebnih tveganj. Podobno se pričakuje, da institucije za preprečitev tveganja ugleda v zvezi z njihovimi produkti preučijo, ali njihovi naložbeni produkti izpolnjujejo mednarodne ali evropske najboljše prakse, na primer standard EU za zelene obveznice.⁸⁷

Okvir 10

Tveganje ugleda, zajeto v procesu ICAAP

ECB je opazovala institucijo, ki tveganja izgube poslovnega ugleda, ki izhajajo iz okoljskih, socialnih in upravljaljskih vplivov, upošteva v svojem procesu ICAAP. Institucija je izpostavljena precejšnjemu tveganju ugleda zaradi okoljskih in socialnih dejavnikov, saj je njen poslovni model usmerjen na financiranje zasebnih podjetij v nastajajočih tržnih gospodarstvih. Zato je vsaka stranka kategorizirana glede na stopnjo možnega negativnega vpliva na okolje, socialne razmere ali upravljanje. Uporabljajo se štiri kategorije z razponom od »pomembnega vpliva« do »minimalnega ali nobenega vpliva«. Institucija h kapitalu doda znesek, ki ustreza številu strank v vsaki kategoriji tveganja. Vsaka kategorija ima določeno kapitalsko zahtevo na stranko, kar pomeni, da institucija zahteva višji kapital za stranke, ki so uvrščene v višjo kategorijo tveganja.

⁸⁵ Glej odstavek 31 v razdelku 4 Smernic EBA o zunanjem izvajanju (EBA/GL/2019/02).

⁸⁶ Glej odstavek 136 o upravljanju tveganj v Smernicah EBA o notranjem upravljanju (EBA/GL/11/2017).

⁸⁷ Poleg tega bodo kreditne institucije, ki izvajajo storitve upravljanja portfeljev in/ali finančnega svetovanja, morale izpolnjevati zahteve glede razkritij, ki so določene v Uredbi (EU) 2019/2088 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev, ki bodo nadalje opisana v prihajajočih tehničnih standardih.

6.4 Upravljanje tržnega tveganja

Pričakovanje št. 10

Institucijam se priporoča, da ves čas spremljajo vpliv podnebnih in okoljskih dejavnikov na tekoče pozicije tržnega tveganja in na prihodnje naložbe ter da razvijejo scenarije za stresno testiranje, ki vključujejo podnebna in okoljska tveganja.

Kot določa člen 83 CRD, morajo pristojni organi zagotoviti, da se izvajajo politike in procesi za ugotavljanje, merjenje in upravljanje vseh pomembnih virov in vplivov tržnih tveganj. Kar zadeva upravljanje tržnega tveganja, morajo institucije upoštevati, da bi podnebna in okoljska tveganja lahko povzročila premike v ponudbi in povpraševanju po finančnih instrumentih (npr. vrednostnih papirjih ali izvedenih finančnih instrumentih), produktih in storitvah, to pa bi potem vplivalo na njihovo vrednost.⁸⁸ Institucije z naložbami v podjetja s poslovnimi modeli, ki veljajo za okoljsko nevzdržne ali se nahajajo na območjih, ki so izpostavljena fizičnim tveganjem, bi lahko utrpeli izgube v vrednosti naložb zaradi ukrepov javnih organov, sprememb razporejenosti na trgu ali napredka tehnologije oziroma zaradi izrednih vremenskih dogodkov ali postopnega poslabševanja podnebnih razmer.

Pričakuje se, da institucije pri ocenjevanju svoje izpostavljenosti tržnemu tveganju kot minimum upoštevajo tveganja, ki izhajajo iz dolžniških, lastniških ali z lastniškimi povezanih vrednostnih papirjev v regulativni trgovalni knjigi kot tudi tveganja, ki izhajajo iz deviznih in blagovnih pozicij, ki so dodeljene tako v trgovalno kot tudi v bančno knjigo.

Poleg tega se pričakuje, da pri oceni upoštevajo naslednje podkategorije tržnega tveganja: tveganje spremembe kreditnega razmika v bančni knjigi, ki izhaja iz pozicij, merjenih po pošteni vrednosti in po nabavni vrednosti, ter tveganja, ki izhajajo iz izpostavljenosti do lastniških vrednostnih papirjev.

Kar zadeva komponento tveganja spremembe kreditnega razmika pri pozicijah v bančni knjigi, morajo institucije oceniti relevantnost kreditnega razmika pri vseh dejavnikih, ki vplivajo na skupno tržno tveganje. To je med drugim pomembno zato, ker bi se lahko nenadoma znižala vrednost finančnih instrumentov, ki so jih izdala podjetja v sektorjih, ki veljajo za okoljsko nevzdržne in ki ne uvedejo celovitega trajnostnega pristopa. V istem duhu je treba ves čas spremljati vrednost izpostavljenosti do lastniških vrednostnih papirjev, da se ugotovi, ali je na njihovo vrednost negativno vplivala sprememba v tržnem dojemanju njihove tveganosti, še zlasti zaradi podnebnih ali okoljskih tveganj.

Institucije, ki so specializirane za trgovanje s primarnimi proizvodi, morajo biti še posebej pozorne na možne skrite ranljivosti, kot so nenadni skoki cen ali vrednosti nekaterih primarnih proizvodov, ki veljajo za manj okolju prijazne kot drugi.

⁸⁸ Glej tudi drugo in sedmo načelo v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

Poleg tega bi bilo priporočljivo, da institucije spremljajo, kako bi tveganja prehoda ali fizična tveganja lahko prizadela države, katerim so izpostavljene zaradi imetja državnih vrednostnih papirjev.

Zaradi posebnih značilnosti tržnih dejavnosti bi institucije lahko koristno uporabile interno stresno testiranje, da bi bolje razumele in ocenile, kako relevantna so podnebna tveganja za njihovo trgovalno in bančno knjigo. Pričakuje se, da institucije izvajajo rigorozen program stresnega testiranja. Takšni interni stresni testi morajo poleg ostalih tveganj zajeti tudi podnebna in okoljska tveganja.

6.5 Analiza scenarijev in stresno testiranje

Pričakovanje št. 11

Od institucij s pomembnimi podnebnimi in okoljskimi tveganji se pričakuje, da preverijo ustreznost stresnega testiranja, da bi ga lahko vključile v osnovni in neugodne scenarije.

Pričakuje se, da institucije v okviru procesa ICAAP s stresnim testiranjem izvajajo konkretnim razmeram prilagojen in poglobljen pregled svojih ranljivosti.⁸⁹ Stresni scenariji morajo zajeti vsa pomembna tveganja, ki bi lahko izčrpala notranji kapital ali prizadela količnik minimalne kapitalske ustreznosti, in se morajo uporabljati v okviru programa stresnega testiranja v instituciji tako v ekonomski kot tudi v normativni perspektivi. Za fizično tveganje se pričakuje, da institucije uporabljajo scenarije, ki so usklajeni z znanstvenimi predvidevanji glede poteka podnebnih sprememb, kot so scenariji Mednarodnega panela za podnebne spremembe (IPCC) ali Mednarodne agencije za energijo (IEA). Vsi ti vidiki se morajo odražati v procesu ICAAP.⁹⁰ Pričakuje se, da institucije pri analizi scenarijev ali stresnem testiranju v zvezi s podnebnimi in okoljskimi tveganji upoštevajo vsaj naslednje vidike:

- kako bi institucijo lahko prizadela fizično tveganje in tveganje prehoda;
- kako bi se podnebna in okoljska tveganja lahko razvijala v različnih scenarijih, upoštevajoč, da ta tveganja morda niso v celoti razvidna iz podatkov za pretekla obdobja;
- kako bi se podnebna in okoljska tveganja lahko uresničila na kratki, srednji in dolgi rok odvisno od scenarija, ki se preučuje.

Pričakuje se, da institucije opredelijo predpostavke za svoj profil tveganosti in individualne značilnosti ter da preučijo več scenarijev z različnimi kombinacijami predpostavk. V okviru načrtovanja kapitala se pričakuje, da ocenijo svojo kapitalsko

⁸⁹ Glej odstavek 140 in naslednje v Smernicah EBA o notranjem upravljanju na podlagi Direktive 2013/36/EU (EBA/GL/2017/11) ter poglavji 5.4 in 6.5 Smernic EBA o pridobivanju informacij o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP) in procesu ocenjevanja ustrezne notranje likvidnosti (ILAAP) za namene nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP) (EBA/GL/2016/10).

⁹⁰ Glej člen 73 CRR.

ustreznost po kredibilnem osnovnem scenariju in po neugodnih scenarijih, ki so prilagojeni značilnostim institucije.

Pričakuje se, da institucije v neugodnih scenarijih predpostavijo izjemna, a verjetna gibanja, ki so dovolj zaostrena, da močno vplivajo na količnik minimalne kapitalске ustreznosti.

V skladu z Vodnikom ECB o procesu ICAAP se pričakuje, da normativna perspektiva zajema prihodnje obdobje, ki traja vsaj tri leta. Pričakuje se, da institucije v svojem strateškem načrtovanju sorazmerno upoštevajo gibanja po tem minimalnem obdobju, če bodo imela pomemben vpliv.⁹¹ Za podnebna in okoljska tveganja lahko upoštevajo tudi daljše obdobje, saj se bodo ta tveganja verjetno uresničila v srednjeročnem ali dolgoročnem obdobju. Predvsem bi daljša obdobja lahko upoštevale v stresnem testiranju v ekonomski perspektivi.

Podobno se pričakuje, da institucije pri oblikovanju scenarijev za procese načrtovanja sanacije upoštevajo, koliko bi podnebni dejavniki lahko vplivali na njihove poslovne dejavnosti. Kot je določeno v direktivi o sanaciji in reševanju bank,⁹² bi morale institucije za celovit načrt sanacije preučiti vrsto scenarijev o resnih makroekonomskih in finančnih težavah. Pričakuje se, da institucije testirajo različne možnosti sanacije po teh scenarijih, da ugotovijo, ali so v takšnih razmerah učinkoviti.

6.6 Upravljanje likvidnostnega tveganja

Pričakovanje št. 12

Pričakuje se, da institucije ocenijo, ali bi pomembna podnebna in okoljska tveganja lahko povzročila neto gotovinske odlive ali izčrpanje likvidnostnih blažilnikov, in če bi jih lahko, da te dejavnike upoštevajo pri upravljanju likvidnosti in kalibraciji likvidnostnih blažilnikov.

Kot določa člen 86(1) CRD, morajo institucije vzpostaviti zanesljive strategije, politike, procese in sisteme za ugotavljanje, merjenje, upravljanje in spremljanje likvidnostnega tveganja v ustreznih časovnih obdobjih, s čimer ohranjajo ustrezno raven likvidnostnih blažilnikov.

Za zanesljivo upravljanje likvidnostnega tveganja se pričakuje, da institucije upoštevajo posredne ali neposredne vplive podnebnih in okoljskih tveganj na

⁹¹ Glej odstavke 44 in opombo 22 v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP).

⁹² Glej člen 5(6) Direktive 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij (BRRD).

likvidnostno pozicijo.⁹³ ⁹⁴ Zato morajo oceniti, ali bi podnebna in okoljska tveganja lahko pomembno vplivala na neto gotovinske odlive ali na likvidnostne blažilnike. Če to drži, morajo to upoštevati v svojem upravljanju likvidnostnega tveganja in pri kalibraciji likvidnostnih blažilnikov. Pričakuje se, da so pri teh ocenah usmerjene v prihodnost ter predpostavijo običajne in stresne razmere, posebej natančno pa preučijo zaostrene, a verjetne scenarije, ki bi se lahko zgodili hkrati, pri čemer se posebej osredotočijo na svoje glavne ranljivosti. Institucije bi na primer lahko preučile možnost, da se idiosinkratični dogodek v kombinaciji s stresnimi razmerami na trgu zgodi hkrati z uresničitvijo podnebnih ali okoljskih tveganj. Nadalje bi lahko preučile, kako bi na njihovo likvidnostno pozicijo vplival dogodek podnebnega ali tržnega tveganja, zaradi katerega bi se zmanjšala vrednost likvidnostnih blažilnikov. Poleg tega bi lahko preučile, kako bi takšna tveganja lahko vplivala na regionalne likvidnostne pozicije, na primer v lokalnih valutah. Upoštevale bi lahko tudi možne operativne in druge ovire za zagotavljanje likvidnosti v regijah, v katerih se uresničijo podnebna ali okoljska tveganja.

⁹³ Neposredno bi zaradi hudega fizičnega dogodka komitenti lahko dvigovali denar, da bi financirali popravila nastale škode, zaradi česar bi bila kreditna institucija prisiljena prodati velik obseg sredstev, da bi pokrila te odlive (glej »Guidance Notice on Dealing with Sustainability Risks«, BaFin, 2020, str. 18). Posredno je mogoče, da se banke, katerih bilance stanja bi prizadelo kreditno ali tržno tveganje, ne bi mogle refinancirati, kar bi lahko ustvarilo napetosti na medbančnem kreditnem trgu (glej »The Green Swan«, Banka za mednarodne poravnave, 2020, str. 28). Poleg tega bi se likvidnostno tveganje bank lahko povečalo zaradi makroekonomskih šokov, ki jih povzroči fizično tveganje ali tveganje prehoda, zaradi česar bi se lahko zmanjšal nabor vrednostnih papirjev, v katere je mogoče vlagati.

⁹⁴ Glej zlasti četrto načelo (iv) v Vodniku ECB o procesu ocenjevanja ustreznosti notranje likvidnosti (ILAAP), november 2018.

7 Nadzorniška pričakovanja o razkritjih

Dostop do informacij je nujen za večjo transparentnost institucij in za urejeno delovanje finančnih trgov.⁹⁵ Evropski regulativni okvir zato določa zahteve glede razkritij, ki zagotavljajo, da so za dobro obveščenost tržnih udeležencev na voljo ključne informacije o kapitalu institucij, njihovih tveganjih in izpostavljenostih tveganjem. Razkritja o podnebnih tveganjih omogočajo tržnim udeležencem, da bolj poučeno ocenjujejo fizično tveganje in tveganje prehoda. To po drugi strani omogoča institucijam in vlagateljem, da bolje razumejo finančne posledice podnebnih sprememb.

Izpostaviti velja, da so institucije EU dosegle politični dogovor, da bodo razvile vseevropski klasifikacijski sistem oziroma taksonomijo za trajnostne naložbe. V prihodnje bodo morale institucije, za katere velja direktiva o nefinančnem poročanju (NFRD), biti še bolj transparentne glede tega, koliko so njihove dejavnosti okoljsko vzdržne.⁹⁶ Podobno velja opozoriti, da namerava Evropska komisija v okviru strategije za utrditev temeljev za trajnostne naložbe opraviti pregled direktive o nefinančnem poročanju (NFRD).^{97 98}

Politike in postopki razkrivanja

Pričakovanje št. 13

Pričakuje se, da institucije za namene regulativnih razkritij objavljajo smiselne informacije in ključna merila podnebnih in okoljskih tveganj, ki so po njihovi oceni pomembna, in sicer najmanj v skladu s smernicami Evropske komisije o nefinančnem poročanju: dopolnilo k poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem.

Pričakovanje št. 13.1

Pričakuje se, da institucije v svoji politiki razkritij navedejo glavne dejavnike, ki vplivajo na njihovo oceno pomembnosti podnebnih in okoljskih tveganj, kot tudi pogostost razkritij in obliko objave. Člen 431 in naslednji členi CRR določajo, da morajo institucije javno razkriti določene informacije, ki so pomembne, vendar niso lastniške ali zaupne. Člen 432 CRR določa, da se informacije štejejo za pomembne, če bi njihova opustitev ali napačna navedba lahko spremenila ali vplivala na sprejemanje ekonomskih odločitev.⁹⁹ V ta namen imajo institucije »politike za ocenjevanje primernosti njihovih razkritij, vključno z njihovim preverjanjem in

⁹⁵ Glej naslov III Smernic EBA o pomembnosti, poslovni skrivnosti in zaupnosti ter o pogostosti razkritij v skladu s členi 432(1), 432(2) in 433 Uredbe (EU) št. 575/2013.

⁹⁶ Glej predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb (14970/19).

⁹⁷ Glej Direktivo 2014/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o spremembi Direktive 2013/34/EU glede razkritja nefinančnih informacij in informacij o raznolikosti nekaterih velikih podjetij in skupin.

⁹⁸ Velike institucije z izdajami, ki kotirajo na borzi, bodo morale v skladu s členom 449a CRR2 od junija 2022 razkrivati tudi informacije o okoljskih, socialnih in upravljaljskih tveganjih.

⁹⁹ Pričakovanja, opisana v tem razdelku, se nanašajo samo na zahteve glede regulativnih razkritij in nikakor ne veljajo za obstoječe računovodske standarde.

pogostostjo«. ¹⁰⁰ Pričakuje se, da v politiki razkritij navedejo, na kakšen način ocenjujejo pomembnost podnebnih tveganj. ¹⁰¹ V zvezi s tem smernice EBA določajo, da morajo institucije pri ocenjevanju pomembnosti informacij posebno pozornost nameniti ne le poslovnemu modelu, dolgoročni strategiji in splošnemu profilu tveganosti, temveč tudi vplivu gospodarskega in političnega okolja, predpostavljeni relevantnosti informacij za uporabnike in povezanosti informacij z nedavnimi dogajanjem na področju tveganj in potrebami po razkritju. ¹⁰²

V skladu s smernicami EBA skupni pragi pomembnosti ne obstajajo. ¹⁰³ Zato se pričakuje, da institucije ocenijo pomembnost podnebnih in okoljskih tveganj s pomočjo kvantitativnih in kvalitativnih informacij ter pri tem upoštevajo tveganje izgube poslovnega ugleda in tveganje odškodninske odgovornosti, ki sta povezana z vplivom institucije na podnebje in okolje. Poleg tega je smiselno spomniti na nasvet Evropske komisije, da institucije podnebnih tveganj ne bi smele prehitro razvrščati med nepomembna samo zato, ker so dolgoročne narave. ¹⁰⁴ Institucije opozarjamo, da morajo biti razkritja pomembnih tveganj skladna s členi 433, 434 in 434a CRR.

Pričakovanje št. 13.2

Če institucija meni, da so podnebna tveganja nepomembna, se pričakuje, da to oceno dokumentira z razpoložljivimi kvalitativnimi in kvantitativnimi informacijami, na podlagi katerih je sprejela takšen zaključek. V skladu s členom 432(1) CRR se šteje, da so informacije pomembne, če bi njihova opustitev ali napačna navedba lahko spremenila ali vplivala na oceno ali odločitev uporabnika, ki te informacije uporablja za sprejemanje ekonomskih odločitev. Poleg tega smernice EBA določajo, da mora institucija jasno navesti, če se odloči, da informacij ali sklopa informacij ne bo razkrila, ker so nepomembni. ¹⁰⁵

Pričakovanje št. 13.3

Ko institucije razkrijejo podatke, merila in cilje kot pomembne, se pričakuje, da hkrati razkrijejo ali navedejo z njimi povezane metodologije, opredelitve in kriterije. ¹⁰⁶ To velja predvsem takrat, ko se institucije zavežejo, da bodo prispevale k podnebnim in okoljskim ciljem. V tem primeru ECB poleg tega pričakuje, da predložijo celovit pregled vpliva subjekta kot celote na okolje. ECB je ocenila, da institucije trenutno razkrivajo neenotne in zgolj delne informacije, pri čemer se nekatere institucije osredotočajo na zaveze, da bodo (oziroma ne bodo) financirale določene dejavnosti, vendar pri tem ne opredelijo dovolj natančno uporabljenih pragov ali zajetih portfeljev. Institucije spodbujamo, da prispevajo k podnebnim in okoljskim ciljem, vendar hkrati pričakujemo, da predložijo tudi celovite in smiselne informacije v zvezi z njimi. Če se institucije zavežejo, da bodo s posebnimi politikami financiranja

¹⁰⁰ Glej člen 431(3) CRR.

¹⁰¹ V skladu s členom 431(3) CRR in kot je dodatno pojasnjeno v smernicah EBA, koncept pomembnosti implicira, da je treba razkriti elemente, ki niso izrecno zahtevani s posameznimi določbami CRR.

¹⁰² Glej Smernice EBA o pomembnosti, poslovni skrivnosti in zaupnosti ter o pogostosti razkritij v skladu s členi 432(1), 432(2) in 433 Uredbe (EU) št. 575/2013, str. 17.

¹⁰³ Glej Smernice EBA o pomembnosti, poslovni skrivnosti in zaupnosti ter o pogostosti razkritij v skladu s členi 432(1), 432(2) in 433 Uredbe (EU) št. 575/2013, str. 4.

¹⁰⁴ Glej smernice Evropske komisije o nefinančnem poročanju: dopolnilo k poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem.

¹⁰⁵ Glej Smernice EBA o pomembnosti, poslovni skrivnosti in zaupnosti ter o pogostosti razkritij v skladu s členi 432(1), 432(2) in 433 Uredbe (EU) št. 575/2013.

¹⁰⁶ V skladu s členom 432(1) CRR se šteje, da so informacije pomembne, če bi njihova opustitev ali napačna navedba lahko spremenila ali vplivala na oceno ali odločitev uporabnika, ki te informacije uporablja za sprejemanje ekonomskih odločitev.

ustavile ali omejile financiranje določenih panog ali dejavnosti, se pričakuje, da zatem razkrijejo svojo opredelitev teh panog ali dejavnosti in s tem povezane cilje, ki vsebujejo datume in obseg poslov po geografskih območjih. Prav tako se pričakuje, da institucije obveščajo o napredku pri doseganju zastavljenih ciljev, o upravljanju notranjega spremljanja ter o relevantnih metodoloških vidikih, zlasti o kriterijih, po katerih ugotavljajo, katere nasprotno stranke ustrezajo sprejeti politiki financiranja, ter o obsegu poslovnih odnosov. Pričakuje se tudi, da pri poročanju o prispevku k podnebnim ciljem upoštevajo vsa poslovna področja in njihovo skupno izpostavljenost.

Slika 1

Priporočila projektne skupine za finančna razkritja v zvezi s podnebjem (TCFD)

Upravljanje	Strategija	Upravljanje tveganj	Merila in cilji
Razkrijte, kako organizacija upravlja podnebna tveganja in priložnosti.	Razkrijte dejanski in možni vpliv podnebnih tveganj in priložnosti na poslovanje organizacije, njeno strategijo in finančno načrtovanje, če so te informacije pomembne.	Razkrijte, kako organizacija ugotavlja, ocenjuje in upravlja podnebna tveganja.	Razkrijte merila in cilje, ki se uporabljajo pri ocenjevanju in upravljanju relevantnih podnebnih tveganj in priložnosti, če so te informacije pomembne.
Priporočena razkritja			
<p>a) Opišite, kako uprava spremlja podnebna tveganja in priložnosti.</p> <p>b) Opišite vlogo vodstva pri ocenjevanju in upravljanju podnebnih tveganj in priložnosti.</p>	<p>a) Opišite podnebna tveganja in priložnosti, ki ste jih v organizaciji ugotovili na kratki, srednji in dolgi rok.</p> <p>b) Opišite vpliv podnebnih tveganj in priložnosti na poslovanje organizacije, njeno strategijo in finančno načrtovanje.</p> <p>c) Opišite odpornost strategije organizacije glede na različne podnebne scenarije, vključno s scenarijem 2°C ali manj.</p>	<p>a) Opišite postopke organizacije za ugotavljanje in ocenjevanje podnebnih tveganj.</p> <p>b) Opišite postopke organizacije za upravljanje podnebnih tveganj.</p> <p>c) Opišite, kako so postopki za ugotavljanje, ocenjevanje in upravljanje podnebnih tveganj vključeni v splošni okvir organizacije za upravljanje tveganj.</p>	<p>a) Razkrijte merila, ki jih organizacija uporablja za ocenjevanje podnebnih tveganj in priložnosti v skladu s svojo strategijo in postopki za upravljanje tveganj.</p> <p>b) Razkrijte izpuste toplogrednih plinov obsega 1, 2 in po potrebi 3 ter z njimi povezana tveganja.</p> <p>c) Opišite cilje, ki jih organizacija uporablja pri upravljanju podnebnih tveganj in priložnosti, ter njeno uspešnost pri doseganju teh ciljev.</p>

Vir: TCFD.

Vsebina razkritij o podnebnih in okoljskih tveganjih

Pričakovanje št. 13.4

Pričakuje se, da institucije razkrijejo podnebna in okoljska tveganja, ki so finančno pomembna glede na smernice Evropske komisije o nefinančnem poročanju: dopolnilo k poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem. V dopolnilu so zbrana priporočila projektne skupine za finančna razkritja v zvezi s podnebjem (TCFD) in napotki, ki so usklajeni z direktivo o nefinančnem poročanju.

Pričakovana razkritja so zbrana okrog petih glavnih vidikov: poslovni model, politike in postopki skrbnega pregleda, rezultati, tveganja in njihovo obvladovanje ter ključni kazalniki uspešnosti. V zvezi z njimi želimo institucije spomniti na pričakovanja ECB glede poslovnega modela in strategije, notranjega upravljanja in upravljanja tveganj, ki so predstavljena v tem vodniku.

Pričakovanje št. 13.5

Predvsem se pričakuje, da institucije razkrijejo izpuste toplogrednih plinov obsega 1, 2 in 3¹⁰⁷ za celotno skupino. Poleg tega, da morajo institucije ostati skladne s protokolom o toplogrednih plinih,¹⁰⁸ kot je predpisan z dopolnilom Evropske komisije, se jim priporoča, da uvedejo granularen pristop k merjenju izpustov ogljikovega dioksida. To bi denimo pomenilo, da se ogljična intenzivnost velikih korporativnih portfeljev meri za vsak projekt v portfelju posebej in da se dejanska poraba energije ali oznaka energetske učinkovitosti nepremičninskih portfeljev ugotavlja za vsak objekt posebej. Pričakuje se, da institucije razkrijejo metodologijo in predpostavke, ki jih pri tem uporabljajo, oziroma da navedejo, kje so metodologija in predpostavke opisane. Pričakuje se, da institucije razkrijejo:¹⁰⁹

- obseg ali odstotni delež sredstev, povezanih z ogljikom, v vsakem portfelju v milijonih EUR ali kot odstotek tekoče vrednosti portfelja ter, kolikor je mogoče, najboljšo oceno tega zneska ali odstotnega deleža do konca obdobja načrtovanja;
- tehtano povprečje ogljične intenzivnosti vsakega portfelja, kjer so podatki na voljo ali jih je mogoče oceniti z razumno natančnostjo, ter, kolikor je mogoče, najboljšo oceno tega tehtanega povprečja ogljične intenzivnosti do konca obdobja načrtovanja;
- obseg izpostavljenosti po sektorjih nasprotnih strank in, kolikor je mogoče, najboljšo oceno tega obsega do konca obdobja načrtovanja;
- izpostavljenosti kreditnemu tveganju in obseg zavarovanja po geografskih območjih/državah, v katerih potekajo dejavnosti ali se nahaja zavarovanje, z navedbo območij/držav, ki so močno izpostavljene fizičnemu tveganju.

Pričakovanje št. 13.6

Pričakuje se, da institucije razkrijejo ključne kazalnike uspešnosti in ključne kazalnike tveganj, ki jih uporabljajo za namene določanja strategije in upravljanja tveganj, kot tudi svojo uspešnost glede na ta merila. V skladu z dopolnilom Evropske komisije in ključnimi sporočili v politikah EBA se pričakuje, da institucije razkrijejo uporabljene merila, vključno z relevantnimi cilji in dosežanjo uspešnostjo pri doseganju teh ciljev. Pričakuje se, da institucije z uporabo omenjenih meril opišejo odpornost svoje strategije na kratki, srednji in dolgi rok po različnih podnebnih scenarijih.

Pričakovanje št. 13.7

Pričakuje se, da institucije eksplicitno pretehtajo, ali so potrebna dodatna razkritja. ECB spodbuja finančne institucije, da razkritja okoljskih tveganj zastavijo

¹⁰⁷ Po razumevanju ECB izpusti obsega 3 obsegajo izpuste sredstev v posesti institucije (financirani izpusti).

¹⁰⁸ Glej [Greenhouse Gas Protocol](#).

¹⁰⁹ Glej prilogo 1 k smernicam Evropske komisije o nefinančnem poročanju: dopnilo k poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem.

širše. Tveganja za finančne institucije namreč izhajajo iz mnogih različnih okoljskih dejavnikov, kot so pomanjkanje vode, izginevanje biotske raznovrstnosti, pomanjkanje virov in onesnaževanje. Ker se okviri za razkritja in potrebe tržnih udeležencev na tem področju razvijajo zelo hitro, je priporočljivo, da institucije aktivno izboljšujejo svoja razkritja.

Okvir 11

Opazovana praksa: pregled usklajenosti razkritij s priporočili TCFD

ECB je opazovala banko, ki pripravlja shematičen pregled svoje usklajenosti z različnimi priporočili TCFD. V njem navaja tista poglavja, v katerih so razkritja usklajena s priporočili TCFD.

Tabela A

Poenostavljena pregledna tabela

Kategorija	Priporočilo TCFD	Sklic na razkritja institucije
Upravljanje	a) Opišite, kako uprava spremlja podnebna tveganja in priložnosti.	Dokument X, stran ABC
	b) Opišite vlogo vodstva pri ocenjevanju in upravljanju podnebnih tveganj in priložnosti.	Dokument X, stran ABC
Strategija	a) Opišite podnebna tveganja in priložnosti, ki ste jih v organizaciji ugotovili na kratki, srednji in dolgi rok.	Dokument Y, stran ABC
	b) Opišite vpliv podnebnih tveganj in priložnosti na poslovanje organizacije, njeno strategijo in finančno načrtovanje.	Dokument Y, stran ABC
	c) Opišite odpornost strategije organizacije glede na različne podnebne scenarije, vključno s scenarijem 2°C ali manj.	Dokument X, stran ABC
Upravljanje tveganj	a) Opišite postopke organizacije za ugotavljanje in ocenjevanje podnebnih tveganj.	Dokument Z, stran ABC
	b) Opišite postopke organizacije za upravljanje podnebnih tveganj.	Dokument Z, stran ABC
	c) Opišite, kako so postopki za ugotavljanje, ocenjevanje in upravljanje podnebnih tveganj vključeni v splošni okvir organizacije za upravljanje tveganj.	Dokument Z, stran ABC Dokument Z, stran ABC
Merila in cilji	a) Razkrijte merila, ki jih organizacija uporablja za ocenjevanje podnebnih tveganj in priložnosti v skladu s svojo strategijo in postopki za upravljanje tveganj. Opišite postopke organizacije za upravljanje podnebnih tveganj.	Dokument X, stran ABC
	b) Razkrijte izpuste toplogrednih plinov obsega 1, 2 in po potrebi 3 ter z njimi povezana tveganja.	Dokument X, stran ABC
	c) Opišite cilje, ki jih organizacija uporablja pri upravljanju podnebnih tveganj in priložnosti, ter njeno uspešnost pri doseganju teh ciljev.	Dokument Y, stran ABC

Viri

- ACPR, »Analysis and synthesis: French banking groups facing climate change-related risks« 2019.
- BaFin, »Guidance Notice on Dealing with Sustainability Risks«, 2019.
- DNB, »Waterproof? An exploration of climate risks for the Dutch financial sector«, 2017.
- DNB, »An energy transition risk stress test for the financial system of the Netherlands«, 2018.
- DNB, »Values at risk? Sustainability risks and goals in the Dutch financial sector«, 2019.
- DNB, »Integration of climate-related risk considerations into banks' risk management«, dokument o dobrih praksah, 2019.
- EBA, »Action Plan on Sustainable Finance«, 2019.
- ECB, »Financial Stability Review«, maj 2019.
- EEA, »Climate change, impacts and vulnerability in Europe 2012: An indicator-based report«, 2012.
- ESRB, »Too late, too sudden: Transition to a low-carbon economy and systemic risk«, 2016.
- IRENA, »Stranded assets and renewables. How the energy transition affects the value of energy reserves, buildings and capital stock«, 2017.
- NGFS, »A call for action: Climate change as a source of financial risk«, 2019.
- NGFS, »Technical supplement to the First NGFS comprehensive report«, 2019.
- NGFS, »Guide for Supervisors: Integrating climate-related and environmental risks in prudential supervision«, v pripravi.
- NGFS, »Requirements for scenario-analysis«, v pripravi.
- OECD, »Guidelines for Multinational Enterprises«, 2019
- OECD, »The economic consequences of climate change«, 2015.
- OECD, »Due Diligence for Responsible Corporate Lending and Securities Underwriting – Key considerations for banks implementing the OECD Guidelines for Multinational Enterprises«, 2019.
- TCFD, »Technical supplement: The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-related Risks and Opportunities«, 2017.

© **Evropska centralna banka, 2020**

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletno mesto www.ecb.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.